

COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 27.5.2025
COM(2025) 274 final

**COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL
REGIUNILOR**

**Evaluarea la nivelul UE a planurilor naționale actualizate finale privind energia și clima
Îndeplinirea obiectivelor Uniunii în materie de energie și climă pentru 2030**

{SWD(2025) 140 final}

**COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL
REGIUNILOR**

**Evaluarea la nivelul UE a planurilor naționale actualizate finale privind energia și
clima**

Îndeplinirea obiectivelor Uniunii în materie de energie și climă pentru 2030

**INTRODUCERE: ÎNDEPLINIREA OBIECTIVELOR CADRULUI DE POLITICĂ
PENTRU 2030**

Obiectivul Uniunii Europene (UE) de a deveni neutră din punct de vedere climatic până în 2050 este, de asemenea, calea către realizarea autonomiei energetice și stimularea competitivității noastre. Având în vedere că mai sunt doar cinci ani până la jalonul din 2030 pentru atingerea obiectivelor UE în materie de energie și climă, necesitatea de a ne reduce dependența de combustibilii fosili nu a fost niciodată mai presantă, deoarece aceștia determină creșterea costurilor energiei, ne sporesc dependența de țările terțe și accelerează impactul schimbărilor climatice, resimțit deja atât de puternic astăzi în întreaga Europă. Numai în 2023, UE a importat combustibili fosili în valoare de peste 430 de miliarde EUR. Aceasta înseamnă 430 de miliarde EUR care ar putea fi redirecționate astfel încât să se poată investi în tranziția curată către o Uniune mai autonomă și mai sigură.

UE trebuie să devină un centru de inovare în care să fie dezvoltate, fabricate și comercializate tehnologiile, serviciile și produsele curate ale viitorului¹. Prin Busola pentru competitivitate² și Pactul pentru o industrie curată³, Comisia a stabilit calea către relansarea dinamismului economic în UE printr-o strategie de creștere și prosperitate care să reunească clima și competitivitatea. Pactul pentru o industrie curată a prezentat un plan de transformare a decarbonizării într-un motor de creștere pentru industriile europene, oferind stimulente comerciale clare sectoarelor energointensive și producției de tehnologii curate, inclusiv prin obiectivul intermediar recomandat pentru 2040 de reducere cu 90 % a emisiilor nete de gaze cu efect de seră (GES)⁴. Planul de acțiune privind energia la prețuri accesibile⁵, în calitate de componentă energetică a acestor strategii, se axează pe reducerea costurilor energiei pentru cetățeni, întreprinderi, industrii și comunități din întreaga UE.

UE a definit un cadru ambițios care să îi permită să devină o economie decarbonizată până în 2050. Stabilitatea și punerea în aplicare deplină a cadrului legislativ în vigoare pentru îndeplinirea obiectivelor în materie de energie și climă pentru 2030 reprezintă o condiție prealabilă pentru ca UE să își mențină direcția înspre atingerea obiectivului ambițios pentru 2040 și a neutralității climatice până în 2050, valorificând pe deplin potențialul tranziției.

¹ Raportul Draghi – *The Future of European Competitiveness* (Viitorul competitivității europene), septembrie 2024.

² COM(2025) 30 final.

³ COM(2025) 85 final.

⁴ Comisia a recomandat obiectivul în comunicarea sa intitulată „Asigurarea viitorului nostru Obiectivul climatic al Europei pentru 2040 și calea către neutralitatea climatică până în 2050 pentru o societate durabilă, justă și prosperă”, COM(2024) 63 final.

⁵ COM(2025) 79 final.

Punerea în aplicare a cadrului juridic existent pentru 2030 – în modul cel mai simplu, mai echitabil și mai eficient din punctul de vedere al costurilor – este una dintre prioritățile politice ale Comisiei. Planurile naționale privind energia și clima (PNEC)⁶ sunt instrumentele strategice de punere în aplicare prin care UE și statele sale membre pot atinge în mod colectiv obiectivele de politică privind energia și clima pentru 2030 și pot deschide calea către o veritabilă uniune energetică. Statele membre, administrațiile publice și părțile interesate de la toate nivelurile sunt pilonii punerii în aplicare. Prin stabilirea priorităților și a nivelurilor de ambiție, prin identificarea provocărilor legate de energie și climă și prin planificarea politicilor și a investițiilor necesare, PNEC-urile contribuie la crearea unui mediu credibil și previzibil favorabil unei industrii europene competitive și la reducerea costurilor energiei, integrând în același timp imperativul riscurilor climatice și al pregătirii. Ele asigură o mai bună coordonare a politicilor între statele membre și între domeniile de politică pentru a stimula creșterea, a consolida reziliența și a asigura o tranziție justă.

După cum a demonstrat deja UE, competitivitatea, tranziția energetică și acțiunile climatice pot merge mână în mână. În 2023, emisiile nete de gaze cu efect de seră din UE se situau cu 37 % sub nivelurile din 1990, în timp ce PIB-ul UE a crescut cu 68 % în aceeași perioadă. Acest lucru a fost determinat de îmbunătățiri constante ale eficienței energetice, de introducerea energiei din surse regenerabile, de noile tehnologii și de procese industriale inovatoare. În 2023, energia din surse regenerabile a fost principala sursă de energie electrică din UE, reprezentând 24 % din producția totală de energie, iar consumul final de energie s-a ridicat la 894 de milioane de tone echivalent petrol (Mtep), comparativ cu obiectivul de 763 Mtep pentru consumul final de energie până în 2030. În 2023, UE a consumat cu 2 % mai puțină energie finală în comparație cu 2014, în timp ce PIB-ul său a crescut cu 38 % în aceeași perioadă⁷. Implementarea rapidă a energiei curate în UE va proteja gospodăriile și întreprinderile europene împotriva volatilității prețurilor la combustibilii fosili, va consolida competitivitatea și poziția de lider în domeniul tehnologiilor curate și va contribui la consolidarea autonomiei energetice. Un cadru ambițios pentru 2030, bazat pe obiective clare și pe o planificare strategică, a fost deja esențial pentru a aduce UE mai aproape de obiectivele noastre în materie de energie și climă.

Evaluarea PNEC-urilor actualizate finale arată că punerea lor deplină în aplicare ar apropia UE de atingerea obiectivelor sale. Analiza rezumată în prezenta comunicare evidențiază îmbunătățiri semnificative în comparație cu proiectele de planuri și indică faptul că UE este pe cale să atingă obiectivele pentru 2030 privind reducerea emisiilor nete de GES cu cel puțin 55 % comparativ cu 1990 și creșterea ponderii energiei din surse regenerabile la cel puțin 42,5 %, cu aspirația de a atinge 45 %, deși sunt necesare eforturi suplimentare pentru a reduce consumul de energie cu 11,7 %. În pofida acestor îmbunătățiri, persistă unele lacune. Obiectivul climatic intermediar pentru 2040 poate oferi o mai mare previzibilitate și poate consolida justificarea economică pentru tranziția curată prezentată în planuri, ajutându-ne astfel să atingem obiectivele pentru 2030.

⁶ Obligatorii în temeiul Regulamentului (UE) 2018/1999 din 18 decembrie 2018 privind guvernarea uniunii energetice și a acțiunilor climatice.

⁷ Pe baza datelor Eurostat privind [Produsul intern brut \(PIB\) și principalele componente \(producție, cheltuieli și venituri\)](#).

PNEC-urile actualizate finale au fost elaborate în urma unui amplu proces de consultare la nivel național și regional și au inclus un proces iterativ cu Comisia, care a evaluat proiectele și a emis recomandări adresate statelor membre pentru a prezenta planuri finale ambițioase și credibile⁸. La sfârșitul lunii aprilie, 24 de state membre își prezentaseră PNEC-urile actualizate finale⁹. Statele membre care nu au făcut încă acest lucru – Belgia, Estonia și Polonia – sunt îndemnate să își finalizeze planurile cât mai curând posibil¹⁰.

Această evaluare la nivelul UE face bilanțul nivelului de ambiție colectivă a statelor membre¹¹, identifică deficiențele privind nivelul de ambiție care trebuie abordate cu promptitudine și descrie provocările și oportunitățile comune în viitor. Aceasta este însoțită de un document de lucru al serviciilor Comisiei care conține evaluări ale PNEC-urilor finale¹² ale fiecărui stat membru și orientări specifice pentru a facilita punerea în aplicare.

Principalele constatări ale evaluării la nivelul UE

Pe baza previziunilor statelor membre, Comisia estimează o scădere a **emisiilor nete totale de GES**¹³ cu aproximativ 54 % în 2030 comparativ cu 1990, ceea ce arată că UE este pe cale să atingă obiectivul pentru 2030. Acest lucru se bazează pe punerea în aplicare deplină a politicilor și a măsurilor existente și suplimentare ale statelor membre, precum și a politicilor UE.

Se preconizează că emisiile de GES din sectoarele care fac obiectul **Regulamentului privind partajarea eforturilor**¹⁴ (ESR) vor scădea cu aproximativ 38 % în 2030 comparativ cu 2005, fiind cu aproximativ 2 puncte procentuale sub obiectivul UE de 40 %.

Deși mai multe state membre și-au intensificat eforturile în **sectorul terenurilor** în comparație cu proiectele de planuri, există încă un decalaj de aproximativ 45-60 Mt echivalent CO₂. (echivalentul a aproximativ 100 %-140 % din obiectivul privind absorbțiile suplimentare) în comparație cu obiectivul pentru 2030 prevăzut în Regulamentul privind exploatarea terenurilor, schimbarea destinației terenurilor și silvicultura (LULUCF)¹⁵.

În ceea ce privește **adaptarea la schimbările climatice**, numai unele PNEC-uri finale integrează suficient pregătirea și reziliența la impactul schimbărilor climatice. Un număr limitat de planuri au în vedere măsuri în ceea ce privește reziliența în domeniul apei.

⁸ COM(2023) 796 final și recomandări individuale adresate statelor membre.

⁹ Regulamentul privind guvernanța prevede la articolul 14 că, până la 30 iunie 2024, fiecare stat membru prezintă Comisiei o actualizare a celui mai recent plan național integrat privind energia și clima notificat.

¹⁰ Fără a aduce atingere măsurilor suplimentare ale Comisiei în cazul neprezentării unui PNEC final.

¹¹ Potrivit articolului 13 din Regulamentul privind guvernanța, Comisia evaluează, în special, dacă obiectivele, țintele și contribuțiile sunt suficiente pentru realizarea colectivă a obiectivelor uniunii energetice și a țăintelor cadrului UE privind clima și energia pentru 2030 și dacă planurile respectă cerințele de la articolele 3-12, iar statele membre au ținut seama în mod corespunzător de recomandările Comisiei emise în temeiul articolului 34.

¹² PNEC actualizat final al Slovaciei, prezentat abia la 15 aprilie 2025, a fost luat în considerare doar parțial în prezenta comunicare. Belgia, Estonia și Polonia nu și-au prezentat încă PNEC-urile actualizate finale. Comisia intenționează să publice evaluările individuale ale planurilor acestor state membre la scurt timp după transmiterea lor.

¹³ Emisiile nete totale de GES (inclusiv absorbantul LULUCF), inclusiv estimările Comisiei privind emisiile generate de transportul internațional reglementate de legislația UE. Estimarea ține seama de informațiile preliminare comunicate de Estonia și Polonia, care nu au prezentat încă un PNEC final. Pentru detalii, a se vedea anexa.

¹⁴ Regulamentul (UE) 2023/857 de modificare a Regulamentului (UE) 2018/842.

¹⁵ Regulamentul (UE) 2023/839 de modificare a Regulamentului (UE) 2018/841.

Majoritatea statelor membre prezintă contribuții naționale care sunt în conformitate cu obiectivul obligatoriu al UE pentru 2030 privind ponderea **energiei din surse regenerabile** de cel puțin 42,5 %. Cu toate acestea, persistă un decalaj limitat în ceea ce privește nivelul de ambiție, de 1,5 puncte procentuale.

În pofida îmbunătățirii contribuțiilor statelor membre la obiectivul UE privind **eficiența energetică** de 11,7 % până în 2030, există în continuare un decalaj față de obiectiv de 31,1 Mtep în cazul consumului de energie finală și de 47,3 Mtep în cazul consumului de energie primară. În ceea ce privește consumul de energie finală, acest lucru se traduce printr-un nivel de ambiție al UE de 8,1 %.

În cadrul planurilor, **securitatea energetică** este consolidată de un consum mai scăzut de gaze și de diversificarea surselor de energie, inclusiv de creșterea rolului energiei nucleare în producția de energie electrică și termică în mai multe state membre. Cu toate acestea, trebuie să adaptăm mai mult infrastructura la un sistem energetic decarbonizat, la o electrificare sporită bazată pe surse regenerabile variabile și la evoluția rapidă a amenințărilor, cum ar fi schimbările climatice și securitatea cibernetică.

Pe **piața internă a energiei**, statele membre au introdus noi măsuri pentru a promova flexibilitatea, a stabili piațele și a facilita pătrunderea surselor regenerabile de energie în planurile lor finale. Cu toate acestea, sunt necesare măsuri suplimentare pentru dezvoltarea interconexiunilor transfrontaliere și pentru integrarea în continuare a piețelor.

Planurile finale pun un accent sporit pe **competitivitatea industriei, reziliența lanțurilor de aprovizionare, inovare și dezvoltarea competențelor**. Cu toate acestea, cu unele excepții, în planuri nu sunt incluse, adesea, obiective suficient de specifice și de realizabile în aceste domenii.

Aproximativ jumătate dintre planuri recunosc importanța **eliminării treptate a subvențiilor pentru combustibilii fosili**. Cu toate acestea, lipsesc în mare măsură o listă a subvențiilor existente pentru combustibilii fosili, calendarele concrete și măsurile de eliminare treptată a acestora.

În ceea ce privește **tranziția justă**, planurile descriu pe larg impactul tranziției energetice asupra necesităților în materie de competențe și de formare, dar nu conțin o analiză detaliată a impactului social și asupra ocupării forței de muncă, în special pentru gospodăriile, lucrătorii și regiunile vulnerabile. Un avantaj l-ar fi constituit prezentarea unor măsuri mai concrete și o indicare clară a fondurilor necesare pentru atenuarea acestor impacturi. În plus, statele membre nu oferă o bază analitică suficientă pentru pregătirea planurilor lor sociale pentru climă.

Majoritatea statelor membre abordează **sărăcia energetică** și prezintă măsuri structurale sau de sprijin pentru venit, punând accentul pe eficiența energetică, renovarea clădirilor și decarbonizare. În același timp, doar câteva state membre oferă definiții clare ale sărăciei energetice sau stabilesc obiective specifice de reducere.

Estimările statelor membre privind investițiile s-au îmbunătățit considerabil în comparație cu proiectele de planuri, dar sunt necesare eforturi suplimentare pentru a le perfecționa și a elabora o strategie cuprinzătoare pentru mobilizarea finanțării publice și private în vederea îmbunătățirii certitudinii investitorilor, ceea ce ar permite PNEC-urilor să devină planuri de investiții eficiente.

În majoritatea planurilor este prezentată o imagine de ansamblu mai clară a **procesului de consultare publică** pentru pregătirea PNEC-urilor finale. Procesele de participare ar fi putut fi mai favorabile incluziunii și mai eficace, oferind mai multe informații și termene de consultare mai lungi.

O ECONOMIE DECARBONIZATĂ CU UN SECTOR ENERGETIC CURAT ȘI COMPETITIV

Decarbonizarea

PNEC-urile actualizate finale marchează o îmbunătățire semnificativă în comparație cu proiectele de planuri, aducând UE în mod semnificativ mai aproape de atingerea obiectivului privind reducerea emisiilor de GES cu cel puțin 55 % până în 2030. Pe baza unei analize a previziunilor statelor membre din planurile prezentate, Comisia estimează că emisiile nete totale de GES în 2030 vor scădea cu aproximativ 54 % în comparație cu 1990¹⁶, ceea ce arată că UE este pe cale să își atingă obiectivul pentru 2030. Deși susținut de măsurile naționale existente și de cele noi, acest rezultat nu ar putea fi atins fără contribuția politicilor și a măsurilor UE din cadrul pachetului „Pregătiți pentru 55”, cum ar fi schema UE de comercializare a certificatelor de emisii și standardele privind emisiile de CO₂ pentru vehicule.

În ceea ce privește sectoarele vizate de Regulamentul privind partajarea eforturilor (ESR), deși planurile finale sunt mult mai ambițioase decât versiunile propuse, există încă un decalaj în comparație cu obiectivul pentru 2030. În temeiul ESR, emisiile generate de transportul intern, clădiri, agricultură, mica industrie și deșeuri trebuie reduse cu 40 % până în 2030 comparativ cu 2005. Pe baza previziunilor disponibile, se preconizează că emisiile vor scădea cu aproximativ 38 % în 2030 comparativ cu nivelurile din 2005, un nivel cu aproximativ 2 puncte procentuale sub obiectivul UE¹⁷. Datorită măsurilor suplimentare sau consolidate, acest lucru marchează o îmbunătățire substanțială în comparație cu decalajul de peste 6 puncte procentuale pe baza evaluării la nivelul UE a proiectelor de PNEC. 12 state membre¹⁸ preconizează că își vor atinge obiectivele ESR pentru 2030 prin politici și măsuri existente și suplimentare (în creștere față de opt în proiectele de planuri), în timp ce alte șase state membre¹⁹ preconizează că își vor atinge obiectivele prin utilizarea mecanismelor de flexibilitate interne disponibile. Cinci state membre²⁰ preconizează că se vor confrunta cu un decalaj față de obiectivele lor pentru 2030²¹.

¹⁶ Emisiile nete totale de GES (inclusiv absorbantul LULUCF) și inclusiv estimările Comisiei privind emisiile generate de transportul aerian și maritim internațional reglementate de legislația UE. Estimările țin seama de informațiile preliminare comunicate de Estonia și Polonia, care nu au prezentat încă un PNEC final. Pentru detalii, a se vedea anexa.

¹⁷ Estimarea ține seama de informațiile preliminare comunicate de Estonia și Polonia, care nu au prezentat încă un PNEC final. Pentru detalii, a se vedea anexa.

¹⁸ BG, CZ, EL, ES, HR, LV, LT, LU, HU, RO, SI, PT.

¹⁹ DK, FR, NL, AT, FI, SE.

²⁰ DE, IE, IT, CY, MT. Aceste state membre nu preconizează că își vor atinge obiectivul ESR pentru 2030 nici măcar în cazul în care vor recurge la mecanismele de flexibilitate interne disponibile.

²¹ ESR oferă statelor membre un set de mecanisme de flexibilitate pentru a compensa o parte din emisii prin reducerea emisiilor în alte sectoare care nu sunt incluse în ESR sau în anii anteriori. Analiza mecanismelor de flexibilitate pentru această evaluare nu ia în considerare posibila comercializare a alocărilor anuale de emisii între statele membre.

În ceea ce privește sectorul terenurilor, previziunile furnizate de statele membre arată că UE nu este pe cale să își îndeplinească obiectivul pentru 2030 privind generarea unor absorbții nete suplimentare de 42 Mt echivalent CO₂ până în 2030²². În ultimii ani, sectorul terenurilor a stocat din ce în ce mai puțin carbon din atmosferă. Potrivit analizei agregate, nu se preconizează îmbunătățirea absorbantului de carbon în comparație cu nivelurile actuale. De fapt, UE prezintă în continuare un decalaj de aproximativ 45-60 Mt echivalent CO₂ față de obiectivul pentru 2030. Cu toate acestea, mai multe state membre și-au intensificat nivelul de ambiție și au prevăzut căi mai concrete pentru a-și îndeplini obiectivul pentru 2030 prin politici suplimentare în sectorul terenurilor. În prezent, nouă state membre²³ (în creștere de la cinci state membre în proiectele de planuri) estimează că își vor atinge obiectivele LULUCF. Printre acestea, Danemarca a introdus recent reforme semnificative, inclusiv stabilirea de prețuri pentru emisiile provenite din agricultură și utilizarea veniturilor astfel generate pentru a finanța tranziția din sectorul terenurilor. Mai multe planuri finale recunosc, de asemenea, necesitatea de a investi într-o mai bună monitorizare, raportare și verificare a terenurilor, cu scopul de a asigura o mai bună calitate a datelor pentru un proces de elaborare a politicilor eficace și eficient în acest sector. Totuși, majoritatea planurilor nu dispun de suficiente detalii cu privire la acțiunile necesare pentru atingerea obiectivelor și nici de o cuantificare a impactului acestor acțiuni. O utilizare globală mai eficientă a biomasei (pentru energie, produse alimentare, hrana pentru animale și bioproduse) în contextul trecerii la bioproduse cu valoare adăugată mai mare ar fi esențială pentru sectorul terenurilor.

PNEC-urile finale pun un accent mai mare pe politicile de decarbonizare a transporturilor și a clădirilor în comparație cu proiectele de planuri, dar sunt necesare mai multe eforturi. Schema UE de comercializare a certificatelor de emisii pentru arderea combustibililor în sectorul clădirilor, al transportului rutier și în alte sectoare (ETS2) și Fondul social pentru climă aferent au un rol esențial în reducerea emisiilor generate de transportul rutier și de clădiri, dar sunt indispensabile eforturi naționale complementare. Majoritatea statelor membre au planificat măsuri de sprijinire a tranziției durabile din sectorul transporturilor, pe baza politicilor UE, cum ar fi standardele privind emisiile de CO₂ pentru vehicule și Regulamentul privind infrastructura pentru combustibili alternativi. Planurile includ măsuri de sprijinire a electrificării și introducerea unei infrastructuri cu emisii zero pentru drumuri, căi ferate, porturi și aeroporturi, precum și măsuri de promovare a transferurilor modale către transportul public și mobilitatea activă/nemotorizată. Statele membre se așteaptă ca aceste măsuri să reducă semnificativ, în următorii ani, emisiile generate de transporturi, ceea ce va necesita punerea rapidă în aplicare a politicilor și măsurilor UE și naționale, alături de monitorizarea continuă. Unele state membre²⁴ dispun în continuare de scheme de sprijin pentru vehiculele alimentate cu combustibili fosili care contravin obiectivelor de decarbonizare și ar trebui eliminate treptat. În ceea ce privește sectorul **clădirilor**, astfel cum se subliniază în secțiunile 2.2 și 2.3, statele membre iau măsuri pentru a promova sursele regenerabile de energie în sectorul încălzirii și al răcirii și pentru a sprijini renovarea clădirilor, dar trebuie depuse mai multe eforturi pentru a planifica și a pune în aplicare politicile relevante.

²² În comparație cu media anuală a emisiilor și absorbțiilor din LULUCF în perioada de referință 2016-2018.

²³ DK, EE, EL, LT, LU, NL, AT, PL, SI.

²⁴ De exemplu, DE, FR, IT.

În ceea ce privește captarea, utilizarea și stocarea dioxidului de carbon (CUSC), planurile actualizate finale includ informații suplimentare și proiecte mai ambițioase. Mai mult de jumătate dintre statele membre au ținut seama, cel puțin parțial, de recomandările conexe ale Comisiei²⁵. Spre deosebire de proiectele de planuri, planurile finale reduc decalajul față de obiectivul de 50 de milioane de tone de CO₂ pe an până în 2030, stabilit în Regulamentul privind industria „zero net”. Pe baza informațiilor disponibile, statele membre intenționează să capteze 42,4 Mt CO₂ anual în 2030, din care 14,9 Mt CO₂ din surse biogenice. Statele membre estimează o capacitate de injectare cuprinsă între 27,1 și 45,1 Mt CO₂ pe an în 2030. Unele state membre nu au raportat capacitatea de injectare planificată pe teritoriul lor. Cu toate acestea, începând din iunie 2024, Regulamentul privind consolidarea ecosistemului european de producere de tehnologii „zero net”²⁶ impune statelor membre să raporteze anual evoluțiile viitoare ale proiectelor legate de cererile de capacitate de captare și injectare a CO₂ de pe teritoriul lor. Mai multe planuri actualizate reflectă necesitatea de a dezvolta o rețea de conducte de CO₂, iar unele state membre au înregistrat, de asemenea, progrese în ceea ce privește instituirea cadrului de reglementare și de facilitare necesar pentru gestionarea industrială a carbonului.

În ceea ce privește adaptarea, statele membre au dat curs doar parțial recomandărilor Comisiei. Aceasta este o preocupare semnificativă, având în vedere constatările raportului din martie 2024 privind evaluarea europeană a riscurilor climatice (EUCRA)²⁷ al Agenției Europene de Mediu, care a constatat că UE și statele membre nu țin pasul cu accelerarea riscurilor climatice. Raportul din octombrie 2024 al președintelui Niinistö²⁸ afirmă că schimbările climatice reprezintă un factor de multiplicare a riscurilor și subliniază necesitatea de a integra principiul „pregătirii din faza de proiectare” pentru a aborda toate amenințările în mod global.

Cu toate acestea, doar câteva planuri finale²⁹ au integrat în mod corespunzător politicile și măsurile de adaptare în diferitele dimensiuni ale uniunii energetice. În multe cazuri, planurile includ trimiteri încrucișate la strategiile și planurile naționale de adaptare. Alte planuri iau în considerare aspectele și legăturile de adaptare doar parțial și nu dispun de măsurători cantitative ale nevoilor de adaptare și nici ale impactului și beneficiilor politicilor de adaptare. Adesea, lipsesc informații cu privire la vulnerabilitățile și riscurile climatice pentru uniunea energetică. Unele planuri abordează consecințele schimbărilor climatice asupra disponibilității viitoare a apei și riscurile acestora pentru sectorul energetic³⁰ (de exemplu, riscurile unei aprovizionări insuficiente cu apă sau perturbarea aprovizionării cu apă pentru producerea de energie hidroelectrică și pentru hidrogenul verde și pentru răcirea centralelor energetice, inclusiv a centralelor nucleare). Doar un număr limitat de state membre au stabilit politici și măsuri de adaptare suplimentare semnificative³¹. Deși rolul soluțiilor bazate pe natură este

²⁵ BG, DK, EL, FR, HR, IT, LT, NL, AT, PT, RO, SE au prezentat câteva planuri sau proiecte privind CUSC înainte de 2030.

²⁶ A se vedea articolul 21 alineatul (2) din Regulamentul (UE) 2024/1735.

²⁷ [European Climate Risk Assessment \(Evaluarea europeană a riscurilor climatice\) \(EUCRA\)](#).

²⁸ Un nivel mai mare de siguranță împreună - Consolidarea disponibilității și pregătirii în domeniul apărării civile și militare a Europei, octombrie 2024 - raport elaborat de Sauli Niinistö, fost președinte al Finlandei, în calitate de consilier special al președintei Comisiei Europene.

²⁹ IE, EL, ES, HR, AT, SI, FI.

³⁰ EL, ES, FR, HR, IT, PT.

³¹ SI, CZ, DK, ES, HR, CY, LV, LT, HU, NL, RO și SE.

recunoscut în unele cazuri, există un potențial neexploatat de promovare a utilizării lor în sprijinul obiectivelor uniunii energetice.

Calea de urmat

În pofida unei îmbunătățiri semnificative în comparație cu proiectele de planuri, există încă un decalaj față de obiectivele ESR și LULUCF pentru 2030. Sunt necesare acțiuni suplimentare pentru îndeplinirea obiectivelor și intensificarea eforturilor de adaptare la schimbările climatice.

Comisia va rămâne angajată într-un dialog constructiv cu statele membre și le va sprijini în continuare pentru a facilita punerea în aplicare și a consolida nivelul de ambiție acolo unde este necesar. Comisia va monitoriza anual progresele înregistrate în direcția îndeplinirii obiectivelor ESR și LULUCF, utilizând instrumente precum solicitarea unor planuri de măsuri corective, acolo unde este necesar.

Statele membre care nu sunt pe cale să își îndeplinească obiectivele ESR sunt încurajate să elaboreze o strategie solidă pentru a combina măsurile suplimentare cu utilizarea mecanismelor de flexibilitate disponibile. Toate statele membre ar trebui să pună rapid în aplicare ETS2 pentru a asigura reduceri eficiente din punctul de vedere al costurilor ale emisiilor generate de **transportul rutier și de clădiri** și să accelereze măsurile naționale complementare de decarbonizare a acestor sectoare. Pentru sectorul transporturilor, printre elementele esențiale se numără electrificarea și implementarea infrastructurii, gestionarea cererii, creșterea utilizării transportului public și partajat și mobilitatea activă/nemotorizată.

De asemenea, statele membre ar trebui să continue reducerea emisiilor generate de aviație și de transportul maritim. În acest scop, ele ar trebui să sprijine producția de combustibili maritimi din surse regenerabile și cu emisii scăzute de dioxid de carbon și producția de combustibili de aviație durabili³², precum și să investească în infrastructura pentru viitoarele aeronave cu emisii zero și în electrificarea operațiunilor portuare și aeroportuare.

Statele membre ar trebui să își completeze urgent politicile în domeniul terenurilor, al bioeconomiei și al energiei pentru a realiza un nivel mai sustenabil al recoltelor și îmbunătățirea absorbțiilor nete în agricultură și silvicultură, ținând seama în același timp de circularitate. O utilizare mai bine direcționată a fondurilor publice, cum ar fi politica agricolă comună sau ajutoarele de stat, ar putea sprijini adoptarea unor tehnologii de monitorizare mai bune și a unor practici de gestionare a terenurilor care să realizeze cele mai mari beneficii climatice, să promoveze soluții bazate pe natură, să stimuleze reziliența la schimbările climatice și astfel să protejeze securitatea alimentară și biodiversitatea.

Statele membre ar putea, de asemenea, să ia în considerare abordări bazate pe piață pe baza Regulamentului UE privind un cadru de certificare al Uniunii pentru absorbțiile permanente de carbon, agricultura carbonului și stocarea carbonului în produse³³. În 2025, Comisia va adopta **metodologiile privind agricultura carbonului** în temeiul acestui regulament pentru a stimula

³² În conformitate cu Directiva 2009/28/CE și cu Regulamentele (UE) 2023/1805 și (UE) 2023/2405.

³³ Regulamentul (UE) 2024/3012.

în continuare politicile durabile în domeniul terenurilor cu beneficii în materie de biodiversitate.

O producție mai durabilă și o utilizare mai eficientă a biomasei reprezintă un element esențial al viitoarei **strategii a UE în domeniul bioeconomiei** (care urmează să fie adoptată până la sfârșitul anului 2025). O monitorizare îmbunătățită și mai raționalizată a biomasei ar fi un instrument de facilitare a acestei ambiții.

Statele membre sunt încurajate să îmbunătățească evaluarea vulnerabilităților și a riscurilor climatice, inclusiv prin identificarea proprietarilor de riscuri în cadrul politicilor sectoriale conexe și prin luarea în considerare a riscurilor în cascadă și a riscurilor compuse, în conformitate cu raportul EUCRA. Scenariile climatice și evaluările riscurilor trebuie să stea la baza programării investițiilor și a măsurilor legate de energie și apă.

Statele membre sunt încurajate să își intensifice eforturile de identificare a sinergiilor cu măsurile de atenuare a schimbărilor climatice și de adaptare la acestea atunci când își elaborează viitoarele **planuri de restaurare a naturii** și să acorde prioritate punerii în aplicare a măsurilor în consecință.

În 2026, Comisia va prezenta un **plan european de adaptare la schimbările climatice**, pentru a sprijini statele membre, în special în ceea ce privește pregătirea și planificarea, precum și pentru a asigura evaluări periodice ale riscurilor, bazate pe date științifice.

Prin punerea în aplicare a Pactului pentru o industrie curată și a Strategiei de gestionare industrială a carbonului³⁴, Comisia va sprijini în continuare **dezvoltarea unei piețe pentru CO₂-ul captat**. Statele membre sunt încurajate să promoveze dezvoltarea infrastructurii de stocare și transport de CO₂ pentru a îndeplini obiectivele Regulamentului privind industria „zero net”.

Banca de Decarbonizare Industrială, care vizează o finanțare în valoare de 100 de miliarde EUR, va fi, de asemenea, esențială pentru investițiile UE în inovare și tehnologii curate, sprijinind decarbonizarea unor procese industriale esențiale în diferite sectoare.

La punerea în aplicare a PNEC-urilor, statele membre sunt încurajate să ia în considerare în continuare sinergiile și compromisurile posibile dintre măsurile planificate și priorități de mediu precum poluarea aerului și circularitatea.

Energia din surse regenerabile

Astfel cum s-a subliniat în Busola pentru competitivitate, UE este poziționată strategic pentru a-și menține rolul de lider mondial în domeniul energiei din surse regenerabile, dar trebuie să se asigure că cererea ambițioasă în materie de decarbonizare este susținută de un rol de lider în domeniul tehnologiilor care o vor furniza³⁵.

UE s-a angajat să își respecte obiectivul de cel puțin 42,5 % privind energia din surse regenerabile, cu aspirația de a ajunge la 45 % până în 2030. Acest obiectiv nu este doar un pilon al Pactului verde european, ci și un element central pentru punerea în aplicare a Planului

³⁴ COM(2024) 62 final.

³⁵ Raportul Draghi privind viitorul competitivității europene

de acțiune al Comisiei privind energia la prețuri accesibile. Prin accelerarea implementării surselor regenerabile de energie, UE urmărește să protejeze consumatorii împotriva volatilității prețurilor la combustibilii fosili, să reducă facturile la energie pe termen lung și să își consolideze suveranitatea energetică.

Între 2022 și 2024, statele membre au instalat o capacitate de energie electrică din surse regenerabile de aproximativ 205 GW³⁶, ceea ce reprezintă mai mult decât creșterea din perioada 2014-2022, demonstrând astfel voința politică de a transforma sistemul energetic, de a reduce dependențele strategice și de a stimula atât creșterea economică durabilă, cât și inovarea. Sursele regenerabile de energie nu sunt doar un imperativ climatic. Acestea reprezintă o pârghe esențială pentru furnizarea de energie la prețuri accesibile, sigură și produsă pe plan intern pentru toți europenii. Conform previziunilor, consumatorii de energie electrică din UE ar fi economisit aproximativ 100 de miliarde EUR în perioada 2021-2023 datorită producției suplimentare de energie electrică cu ajutorul capacității fotovoltaice și eoliene nou instalate. Contribuțiile prezentate de statele membre semnalează un angajament ferm față de utilizarea surselor regenerabile de energie, dar **indică o pondere de 41 %³⁷ a energiei din surse regenerabile³⁸** în consumul brut de energie finală până în 2030. **În același timp**, o evaluare mai optimistă bazată pe proiecțiile statelor membre sugerează că UE ar putea atinge o cifră de 42,6 %, demonstrând potențialul de a merge mai departe.

Aceasta reprezintă un **progres semnificativ în comparație cu ponderea de 33,1–33,7 %** de energie din surse regenerabile preconizată în **PNEC-urile inițiale finale din 2019** și este, de asemenea, mai mare decât ponderea globală care rezultă din proiectele de PNEC actualizate care urmau să fie prezentate în iunie 2023. Cu toate acestea, realitatea rămâne că, **deși mai mult de două treimi dintre statele membre³⁹ și-au sporit în mod semnificativ nivelurile de ambiție, există încă un decalaj limitat, de 1,5 puncte procentuale**, față de obiectivul de 42,5 %, fiind necesare acțiuni urgente pentru a-l elimina. Cu toate acestea, dacă statele membre își îndeplinesc pe deplin previziunile, nu ar exista niciun decalaj față de obiectivul obligatoriu de 42,5 %. Totuși, chiar și în cel mai bun caz, contribuțiile colective vor rămâne sub obiectivul ambițios al UE de 45 % privind energia din surse regenerabile în temeiul Directivei privind energia din surse regenerabile (RED)⁴⁰, astfel cum a fost modificată. Provocarea actuală este aceea de a transforma aceste previziuni în realitate prin acțiuni concrete și, astfel, de a se asigura faptul că UE și statele membre își îndeplinesc angajamentele.

Multe state membre au prezentat măsuri de accelerare a acordării autorizațiilor și de extindere a contractelor de achiziție de energie electrică și a autoconsumului, unele țări descriind planuri de cartografiere a zonelor pretabile accelerării proiectelor de producere a energiei din surse regenerabile. **22 de state membre⁴¹ au stabilit un obiectiv pentru 2030 privind utilizarea**

³⁶ Date de la Eurostat, WindEurope și Solar Power Europe.

³⁷ În comparație cu o pondere cuprinsă între 38,6 % și 39,3 % în evaluarea la nivelul UE a proiectelor de PNEC actualizate, COM(2023) 796 final.

³⁸ A se vedea anexa II privind metodologia.

³⁹ IE, IT, LV, LT, LU, HU, AT, PL, PT, RO, SI, FI, SE.

⁴⁰ Directiva (UE) 2023/2413 a Parlamentului European și a Consiliului din 18 octombrie 2023 de modificare a Directivei (UE) 2018/2001, a Regulamentului (UE) 2018/1999 și a Directivei 98/70/CE în ceea ce privește promovarea energiei din surse regenerabile și de abrogare a Directivei (UE) 2015/652 a Consiliului. IE, IT, LV, LT, LU, HU, AT, PL, PT, RO, SI, FI, SE.

surselor regenerabile de energie în sectorul încălzirii și răcirii, care este în conformitate cu RED revizuită⁴². De asemenea, 11 state membre⁴³ includ un obiectiv specific privind combustibilii din surse regenerabile de origine nebiologică (RFNBO) pentru industrie. În plus, unele state membre și-au indicat capacitățile planificate de electrolizoare până în 2030, în timp ce altele evaluează în continuare posibilitatea de a realiza obiectivele privind RFNBO în sectorul industrial.

În ceea ce privește tehnologiile inovatoare din domeniul energiei din surse regenerabile, 10 state membre⁴⁴ au stabilit obiective ambițioase pentru capacitatea nou-instalată până în 2030, cu scopul de a îndeplini obiectivul orientativ de 5 % stabilit în RED⁴⁵. Totuși, în timp ce majoritatea statelor membre au dat curs recomandărilor Comisiei privind transportul bazat pe surse regenerabile de energie și bioenergia, planurile încă nu conțin informații referitoare la aprovizionarea internă cu biomasă forestieră în scopuri energetice și la modul în care biomasa forestieră va fi utilizată pentru producția de energie și nici nu reiese din ele dacă statele membre îndeplinesc sau nu obligațiile relevante în temeiul Regulamentului LULUCF.

În cele din urmă, aproape toate statele membre⁴⁶ au dat curs recomandărilor Comisiei privind biometanul, propunând măsuri pentru biometan și biogaz, care se estimează că vor duce la o producție anuală combinată de 25,85 miliarde de metri cubi până în 2030. Cu toate acestea, doar șapte state membre au stabilit obiective specifice și separate pentru biometan. Suedia propune ajutor financiar pentru biometan, dar fără a stabili un obiectiv specific.

Calea de urmat

În pofida creșterii semnificative a nivelurilor de ambiție naționale în comparație cu proiectele de PNEC actualizate, va exista în continuare un decalaj de 1,5 puncte procentuale față de obiectivul UE pentru 2030 privind energia din surse regenerabile de cel puțin 42,5 %, dacă statele membre nu își îndeplinesc proiecțiile mai ambițioase. Astfel, deși obiectivul de 42,5 % este la îndemână, este esențial să se sprijine în continuare statele membre în vederea eliminării acestui decalaj și a îndeplinirii obiectivului lor comun de 45 % până în 2030 și sunt necesare acțiuni mai ferme pentru a accelera implementarea surselor regenerabile de energie.

Nu este momentul potrivit pentru a ne complăce în situația actuală. Comisia va sprijini și va monitoriza îndeaproape punerea în aplicare a planurilor finale împreună cu statele membre și va explora alternative pentru acțiuni suplimentare în vederea realizării celor mai ambițioase previziuni ale statelor membre în scopul eliminării decalajului față de obiectiv. **Comisia va evalua dacă sunt necesare măsuri suplimentare pentru a asigura realizarea colectivă a obiectivului privind energia din surse regenerabile, inclusiv a obiectivului ambițios de 45 %.**

⁴² În conformitate cu creșterea medie anuală prevăzută la articolul 23 din Directiva (UE) 2023/2413 a Parlamentului European și a Consiliului din 18 octombrie 2023 de modificare a Directivei (UE) 2018/2001, a Regulamentului (UE) 2018/1999 și a Directivei 98/70/CE în ceea ce privește promovarea energiei din surse regenerabile și de abrogare a Directivei (UE) 2015/652 a Consiliului.

⁴³ BG, CZ, DK, ES, IT, LV, LU, NL, SI, FI, SE.

⁴⁴ BG, DK, DE, FR, IT, LV, NL, PT, SI, FI.

⁴⁵ ES și CY nu stabilesc un obiectiv specific, dar afirmă că urmăresc să pună în aplicare măsurile necesare pentru a atinge până în 2030 obiectivul orientativ privind tehnologiile inovatoare din domeniul energiei din surse regenerabile.

⁴⁶ PNEC-ul final al BG nu conține planuri cantitative pentru producția de biometan.

Ca punct de plecare, măsurile prezentate în **Planul de acțiune privind energia la prețuri accesibile** și în **Pactul pentru o industrie curată** vor sprijini în mod semnificativ statele membre în atingerea obiectivelor lor, reducând în același timp costurile energiei pentru consumatorii europeni.

Ca parte a **pachetului privind rețeaua europeană din ultimul trimestru al anului 2025**, Comisia va depune eforturi pentru a raționaliza și a simplifica în continuare legislația UE și pentru a reduce perioadele de autorizare, inclusiv prin actualizări specifice ale legislației de mediu, demersuri care vor fi esențiale pentru eliminarea barierelor din calea proiectelor privind energia din surse regenerabile, a dezvoltării infrastructurii și a stocării energiei. Acest lucru va fi deosebit de relevant pentru sectorul construcțiilor și pentru sectorul industrial. Accentul se va pune pe creșterea capacității de stocare a energiei cu scopul de a crea un cadru favorabil pentru investițiile în electrificarea bazată pe surse regenerabile de energie.

Comisia va sprijini în continuare statele membre în eforturile lor de punere în aplicare, în cadrul inițiativei „*Accele-RES*”; aceasta va include colaborarea individuală cu statele membre, grupul de experți privind autorizarea, ateliere dedicate și acțiunea concertată referitoare la Directiva privind energia din surse regenerabile (CA-RES).

În ceea ce privește acțiunile pe termen mediu și lung stabilite în Planul de acțiune pentru energie la prețuri accesibile, **Planul de acțiune privind electrificarea** va stimula transformarea la nivelul întregului sistem în vederea accelerării electrificării necesare pentru atingerea obiectivelor și pentru a sprijini utilizarea energiei din surse regenerabile. Aceasta include extinderea contractelor de achiziție de energie electrică (PPA-uri), sprijinirea mecanismelor de flexibilitate, cum ar fi stocarea și răspunsul părții de consum, precum și lansarea unor inițiative de sensibilizare, cum ar fi ghișeele unice pentru consumatori și întreprinderi. În plus, măsurile de modernizare și extindere a rețelelor de energie electrică și de canalizare a investițiilor transfrontaliere către infrastructura de energie curată, printre altele, vor juca un rol esențial în eliminarea decalajelor. Comisia va propune politici suplimentare pentru a sprijini aceste eforturi, iar guvernele naționale ar trebui să le integreze fără întârziere în strategiile lor energetice.

Pe termen scurt, **statele membre ar trebui să își intensifice eforturile pentru a garanta punerea în aplicare și asigurarea respectării rapide și eficace a normelor de autorizare**, cum ar fi cele prezentate în RED revizuită, pentru a accelera implementarea proiectelor.

Statele membre sunt încurajate să elaboreze măsuri specifice pentru a facilita adoptarea PPA-urilor în crearea unui mediu juridic și de reglementare favorabil și pentru a oferi semnale de investiții stabile în vederea mobilizării investițiilor în energia din surse regenerabile.

Statele membre sunt, de asemenea, încurajate să utilizeze mecanisme de cooperare bazate pe surse regenerabile de energie pentru a-și îndeplini contribuțiile naționale la sursele regenerabile de energie, cum ar fi Mecanismul UE de finanțare a energiei din surse regenerabile⁴⁷. Printre avantajele pentru țările contribuitoare se numără finanțarea proiectelor privind energia din surse regenerabile pe care condițiile locale le fac mai eficiente din punctul

⁴⁷ Pentru a doua cerere de propuneri, care s-a încheiat în martie 2025, Luxemburgul participă ca țară contribuitoare, cu o contribuție voluntară de 52,4 milioane EUR la mecanism. Finlanda și Estonia sunt țările-gazdă. Proiectele câștigătoare vor adăuga o capacitate totală de 445,65 MW de instalații de energie din surse regenerabile și se preconizează că vor fi puse în funcțiune între 2027 și 2028.

de vedere al costurilor decât în țara de origine, precum și accesul la producția de energie din surse regenerabile, care poate fi limitată pe teritoriul lor, de exemplu în cazul țărilor fără ieșire la mare care beneficiază de proiecte eoliene offshore. Pentru țările-gazdă, avantajele constau în realizarea de investiții în proiecte locale în domeniul energiei din surse regenerabile, fără nicio sarcină asupra bugetului național, precum și în ocuparea forței de muncă la nivel local, reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, îmbunătățirea calității aerului, modernizarea sistemului energetic și reducerea dependenței de importuri.

Statele membre sunt invitate să promoveze în continuare dezvoltarea sistemelor de încălzire și răcire centralizată din surse regenerabile și modernizarea sistemelor existente pentru a spori eficiența energetică și pentru a integra soluții de energie din surse regenerabile, cum ar fi pompele de căldură, în rețelele de încălzire și de răcire. Strategia privind încălzirea și răcirea va stimula astfel și mai mult utilizarea surselor regenerabile de energie în aceste sectoare.

Eficiența energetică

Atingerea obiectivului obligatoriu al UE de reducere a consumului de energie cu 11,7 %⁴⁸ până în 2030⁴⁹ este esențială pentru competitivitatea, securitatea și nivelurile de ambiție ale Europei în materie de climă. Eficiența energetică reduce costurile energiei, sporește securitatea energetică prin diminuarea dependenței UE de combustibilii fosili importați și sporește competitivitatea. În special, decarbonizarea clădirilor va stimula industriile construcțiilor și tehnologiilor curate din UE.

Consumul total de energie al UE a scăzut din 2021, apropiindu-se de obiectivele UE pentru 2030 în materie de eficiență energetică. În total, 15 state membre⁵⁰ și-au sporit nivelul de ambiție în materie de eficiență energetică pentru consumul final de energie în comparație cu proiectele de planuri⁵¹.

În special, nouă state membre⁵² și-au aliniat contribuțiile naționale la obiectivul UE în materie de eficiență energetică pentru 2030⁵³. În plus, mai multe state membre, cum ar fi Irlanda și Austria, au stabilit obiective naționale mai ambițioase decât propriile lor previziuni⁵⁴, ceea ce demonstrează angajamentul de a reduce și mai mult consumul final de energie.

În pofida progreselor înregistrate în direcția unei utilizări mai eficiente a energiei, există în continuare un decalaj față de atingerea obiectivelor UE în materie de eficiență energetică pentru 2030. Contribuțiile agregate conduc la un consum preconizat de energie finală de 794,1 Mtep până în 2030. Deși decalajul față de obiectiv a fost redus cu 20 Mtep față de proiectele de PNEC actualizate, contribuțiile finale rămân cu 47,3 Mtep peste obiectivul privind consumul de energie primară de 992,5 Mtep și cu **31,1 Mtep** peste obiectivul privind

⁴⁸ Comparativ cu proiecțiile scenariului de referință al UE pentru 2020.

⁴⁹ În conformitate cu obiectivul stabilit în Directiva (UE) 2023/1791 (DEE reformată).

⁵⁰ BG, DK, DE, IE, EL, HR, CY, HU, NL, AT, PT, RO, SI, SK, FI.

⁵¹ Evaluarea se bazează pe nivelul de ambiție al celor 24 de state membre.

⁵² CZ, DK, DE, IE, FR, CY, NL, PT, RO. Evaluarea se bazează pe nivelul de ambiție al celor 24 de state membre.

⁵³ A se vedea anexa II la prezenta comunicare.

⁵⁴ În unele cazuri, proiecțiile scenariului „cu măsuri suplimentare” (WAM) sunt cu 10 % mai mari decât contribuția notificată a statelor membre.

consumul final de energie de 763 Mtep, ceea ce înseamnă un obiectiv al UE de 8,1 %. Este vorba despre un **decalaj semnificativ**, care este egal cu consumul anual de energie finală al Belgiei. Cu toate acestea, el trebuie privit în context, iar cifrele actuale reflectă progrese semnificative față de obiectivele anterioare în materie de eficiență energetică.

În ceea ce privește politicile și măsurile specifice, multe state membre au dat curs, cel puțin parțial, majorității recomandărilor Comisiei. Deși statele membre detaliază programele de finanțare, măsurile de sprijin și politicile planificate, mai multe state membre nu furnizează informații cu privire la punerea în aplicare a **principiului „eficiența energetică înainte de toate”** și nici nu cuantifică economiile de energie preconizate ca urmare a măsurilor de eficiență energetică prezentate în planurile lor. În plus, mai multe planuri conțin informații limitate cu privire la obligațiile în materie de eficiență energetică pentru sectorul public.

Decarbonizarea completă a clădirilor până în 2050 necesită triplarea ratei actuale de renovare energetică. Cu toate acestea, majoritatea statelor membre și-au menținut nivelul de ambiție stabilit în strategiile lor naționale de renovare pe termen lung (SRTL⁵⁵) din 2020, făcând uneori trimitere la viitoarele lor planuri naționale de renovare a clădirilor (NBRP), ale căror proiecte trebuie să fie prezentate până în decembrie 2025. Doar câteva state membre au sporit nivelul de ambiție al **strategiilor lor de renovare pe termen lung**⁵⁶ sau au introdus politici și măsuri mai ambițioase în domeniul construcțiilor⁵⁷. ETS2 și Fondul social pentru climă vor contribui la sprijinirea eforturilor naționale de decarbonizare a clădirilor.

Calea de urmat

În pofida unei îmbunătățiri semnificative în comparație cu proiectele de PNEC actualizate, există în continuare un decalaj de 31,1 Mtep față de obiectivul de eficiență energetică al Uniunii, și anume 763 Mtep⁵⁸ în 2030, ceea ce înseamnă o reducere de 8,1 %.

Având în vedere că se apropie anul 2030, **sunt necesare acțiuni suplimentare.** Statele membre ar trebui să își intensifice urgent atât nivelul de ambiție, cât și eforturile de punere în aplicare. **Comisia lansează un set de acțiuni operaționale pentru a sprijini statele membre în reducerea decalajului față de obiectiv și pentru a monitoriza, de asemenea, punerea în aplicare a planurilor finale. Comisia va evalua dacă sunt necesare măsuri suplimentare pentru a asigura realizarea colectivă a obiectivelor în materie de eficiență energetică.**

Planul de acțiune pentru energie la prețuri accesibile al Comisiei contribuie în mod concret la abordarea decalajului în materie de eficiență energetică prin explorarea modalităților de creare a unei piețe la nivelul UE pentru eficiența energetică, inclusiv pentru certificatele de economisire a energiei. Planul consolidează, de asemenea, **asigurarea respectării normelor împotriva produselor care nu respectă** cerințele de eficiență energetică și angajează Comisia să actualizeze normele UE privind etichetarea energetică și proiectarea ecologică.

Prin intermediul **Coaliției europene pentru finanțarea eficienței energetice**, Comisia va îmbunătăți accesul la capital și va facilita disponibilitatea instrumentelor și a stimulentei financiare pentru a sprijini actorii de pe piață care oferă soluții de eficiență energetică pentru

⁵⁵ Analiza strategiilor naționale de renovare pe termen lung, SWD(2022) 375 final.

⁵⁶ CZ, EL, ES, CY, LV, LU, NL.

⁵⁷ BG, DE, LV, HU, MT, NL, PT, SI, FI.

⁵⁸ Reducerea consumului de energie finală în comparație cu consumul de energie preconizat pentru 2030, pe baza scenariului de referință pentru 2020.

întreprinderi. În cooperare cu Grupul Băncii Europene de Investiții (BEI), Comisia va explora modalități de instituire a unei scheme de garantare a UE, cu obiectivul de a dubla piața serviciilor de eficiență energetică.

Pentru a se asigura că decalajul față de obiectiv nu se traduce printr-un decalaj în materie de rezultate, **statele membre sunt încurajate să pună în aplicare politici și măsuri, inclusiv să ofere opțiuni de finanțare suplimentare pentru a sprijini proiectele și soluțiile în materie de eficiență energetică, pentru a îmbunătăți accesul la capital și pentru a oferi stimulente financiare sectorului privat.** Comisia va sprijini statele membre în aceste eforturi prin explorarea asistenței tehnice suplimentare, de exemplu prin intermediul programului LIFE de finanțare a tranziției către o energie curată sau al Instrumentului de sprijin tehnic.

Statele membre sunt invitate să accelereze ritmul renovărilor și să prezinte planuri de investiții cuprinzătoare în planurile lor naționale de renovare a clădirilor, pentru decarbonizarea **parcului imobiliar** până în 2050. Statele membre sunt invitate să utilizeze transmiterea planurilor lor naționale de renovare a clădirilor pentru a indica obiectivele lor ambițioase în ceea ce privește crearea de locuințe durabile și la prețuri accesibile.

Statele membre sunt încurajate să pună în aplicare măsuri care să promoveze electrificarea transporturilor și să sporească atractivitatea sistemelor de transport public.

Statele membre sunt, de asemenea, îndemnate să pună în aplicare ETS2 și să prezinte planuri sociale pentru climă solide care, împreună cu politicile naționale suplimentare, vor contribui la decarbonizare și la creșterea eficienței energetice în sectorul clădirilor și al transportului rutier.

Statelor membre li se solicită să stimuleze industriile să adopte recomandări în materie de eficiență energetică identificate prin audituri energetice și sisteme de gestionare a energiei.

ATRAGEREA DE INVESTIȚII PENTRU O ECONOMIE CURATĂ COMPETITIVĂ

Finanțarea tranziției verzi, digitale și sociale necesită maximizarea investițiilor publice și mobilizarea capitalului privat. Astfel cum s-a subliniat în comunicarea intitulată „*Calea către următorul cadru financiar multianual*”⁵⁹, Comisia va prezenta o propunere pentru un buget pe termen lung mai simplu, mai bine orientat și cu un impact mai mare în 2025, care să asigure îndeplinirea priorităților UE în materie de tranziție curată, facilitând și simplificând în același timp accesul beneficiarilor la finanțarea UE, contribuind la reducerea deficitului în ceea ce privește nevoile de investiții.

Finanțare și investiții

Pentru a îndeplini obiectivele UE în materie de climă și energie pentru 2030, investițiile totale în sistemul energetic ar trebui să ajungă la aproximativ 570 de miliarde EUR pe an în perioada 2021-2030⁶⁰. În plus, deși asigurarea rezilienței proiectelor energetice la

⁵⁹ [EUR-Lex - 52025DC0046 - RO - EUR-Lex.](#)

⁶⁰ Raportul intermediar privind acțiunile climatice ale UE pentru 2024, COM(2024) 498 final. Cifra nu include cheltuielile de transport.

schimbările climatice începând cu momentul conceperii⁶¹ este o necesitate absolută pentru a construi un sistem energetic rezilient, de lungă durată și eficient din punctul de vedere al costurilor, acest lucru poate spori nevoile de investiții inițiale în următorii ani. Având în vedere că resursele publice sunt limitate, capitalul privat trebuie să fie mobilizat în mod strategic, inclusiv prin utilizarea instrumentelor de reducere a riscurilor pentru a atenua riscurile proiectelor, prin reducerea costurilor îndatorării pentru cheltuielile inițiale de capital și, în consecință, prin reducerea costurilor globale ale sistemului.

Multe state membre au îmbunătățit soliditatea estimărilor lor în materie de investiții în planurile lor finale, dar politicile și obiectivele nu sunt întotdeauna aliniate la estimările nevoilor de investiții. În plus, **mai multe planuri nu dispun de strategii cuprinzătoare pentru mobilizarea finanțării publice și private**. Majoritatea statelor membre au dat curs cel puțin parțial recomandărilor Comisiei, furnizând estimări ale nevoilor de investiții pentru fiecare sector. Totuși, puține dintre ele au specificat sursele de finanțare, au evaluat nivelul sprijinului public necesar și au discutat despre modul în care pot fi mobilizate investițiile private. Celelalte planuri nu conțin estimări solide ale nevoilor totale de investiții și/sau ale nevoilor de investiții pentru fiecare sector. Aceasta este o ocazie ratată de a oferi vizibilitate pe termen lung investițiilor planificate, care este esențială pentru atragerea de finanțare privată. În plus, mai mult de jumătate dintre PNEC-urile finale evaluate nu au dat curs recomandării de a asigura coerența deplină a măsurilor cu planurile naționale de redresare și reziliență⁶².

În plus, doar câteva state membre au furnizat o evaluare solidă a impactului macroeconomic al planului. Întrucât evaluarea macroeconomică este importantă pentru alinierea eficace a politicii economice cu scopul de a sprijini punerea în aplicare a PNEC, sunt necesare eforturi suplimentare.

Eliminarea treptată a subvențiilor pentru combustibilii fosili este esențială pentru a redirecționa investițiile către tranziția curată și pentru a alinia stimulentele de piață la obiectivele climatice. Prin eliminarea treptată a subvențiilor pentru combustibilii fosili și redirecționarea investițiilor către industrii alternative, guvernele pot promova o energie mai curată și pot stimula inovarea. Acest lucru va promova reziliența economică și va realoca resurse financiare pentru a sprijini comunitățile și lucrătorii, contribuind astfel la o tranziție echitabilă și justă, care să acorde prioritate atât bunăstării de mediu, cât și bunăstării sociale (a se vedea secțiunea 5 de mai jos).

Aproximativ jumătate dintre statele membre au dat curs parțial recomandării Comisiei privind eliminarea treptată a subvențiilor pentru combustibilii fosili. Accentul se pune în principal pe proces și pe instituții, inclusiv pe activitățile din cadrul forurilor internaționale,

⁶¹ În conformitate cu cerința din Regulamentul de instituire a cadrului pentru realizarea neutralității climatice de a înregistra progrese continue în ceea ce privește consolidarea capacității de adaptare, consolidarea rezilienței și reducerea vulnerabilității la schimbările climatice, cu apelul lansat în Busola pentru competitivitate a Comisiei [COM(2025) 30 final] și cu recomandarea Curții de Conturi Europene (Adaptarea la schimbările climatice în UE – Acțiunile nu se ridică la înălțimea ambițiilor, Raportul special nr. 2024/15).

⁶² Statele membre au prezentat noi capitole specifice privind planurile de redresare și reziliență (PRR) care prezintă reforme și investiții menite să sporească reziliența, securitatea și sustenabilitatea sistemului energetic al UE (26 de capitole privind REPowerEU prezentate și aprobate până la sfârșitul anului 2024). Până în prezent, statele membre au alocat o sumă totală de 184,7 miliarde EUR pentru măsuri legate de energie în cadrul planurilor lor naționale de redresare și reziliență și al capitolelor privind REPowerEU.

pentru a promova acest obiectiv prin revizuirea, identificarea și catalogarea stimulentele financiare, fiscale și de altă natură⁶³. Unele state membre⁶⁴ indică necesitatea unor subvenții sau pledează pentru o abordare prudentă a eliminării lor treptate, mai ales în cazuri speciale, cum ar fi gospodăriile vulnerabile, încălzirea și insulele, pentru a reduce la minimum costurile și a asigura bunăstarea.

Prin urmare, **statele membre nu au profitat pe deplin de procesul PNEC pentru a prezenta și a acorda prioritate eliminării treptate a subvențiilor pentru combustibilii fosili**. De fapt, doar câteva state membre includ o descriere a subvențiilor lor pentru combustibilii fosili, dar fără a furniza o analiză socioeconomică a impactului lor și fără a menționa politicile, măsurile sau calendarele de eliminare treptată a acestora⁶⁵. Altele evidențiază absența subvențiilor directe pentru combustibilii fosili⁶⁶ sau exprimă îndoieli cu privire la faptul că măsurile lor fiscale ar putea fi calificate ca atare⁶⁷.

Calea de urmat

Multe state membre au îmbunătățit soliditatea estimărilor lor în materie de investiții, însă puține au specificat sursele de finanțare și au evaluat modul în care pot fi mobilizate investițiile private. Doar câteva state membre profită pe deplin de procesul PNEC pentru a prezenta și a acorda prioritate eliminării treptate a subvențiilor pentru combustibilii fosili.

Pentru a aborda provocările în materie de finanțare și de investiții ale tranziției climatice și energetice, **Pactul pentru o industrie curată** prezintă o serie de măsuri de sprijinire a investițiilor și a inovării, mobilizând peste 100 de miliarde EUR pentru a sprijini producția curată realizată în UE și consolidând sinergiile dintre instrumentele de finanțare existente. Creșterea capacității InvestEU de a-și asuma riscuri va mobiliza o finanțare suplimentară de aproximativ 50 de miliarde EUR până la sfârșitul actualului cadru financiar multianual.

Valorificând experiența bugetului UE, care contribuie la adoptarea de măsuri relevante pentru climă în sprijinul Pactului verde european, Comisia va prezenta **următorul cadru financiar multianual** ca un factor-cheie pentru tranziția curată. Fondul pentru competitivitate planificat va oferi un sprijin puternic industriei inovatoare pentru investiții durabile în următorul CFM și un ghișeu unic pentru accesul simplificat la fondurile UE. Acesta se va concentra pe proiecte cu valoare adăugată europeană, cum ar fi tehnologiile curate, sprijinind în același timp decarbonizarea industrială. Finanțarea din partea UE va oferi investiții suplimentare semnificative în infrastructura și conectivitatea necesare pentru finalizarea uniunii energetice. Comisia va propune o **strategie specifică de investiții în energia curată** pentru Europa, inclusiv o inițiativă de reducere a riscurilor în vederea deblocării capitalului privat în 2025.

Statele membre sunt încurajate să acționeze și să stabilească un calendar clar și credibil pentru eliminarea treptată a subvențiilor pentru combustibilii fosili. Comisia va elabora o foaie de parcurs pentru a reduce și mai mult și a elimina treptat subvențiile pentru combustibilii fosili, ca parte a eforturilor de reducere a dependențelor Europei, de exemplu în contextul semestrului european 2025. Se recomandă ca resursele eliberate să fie utilizate pentru a sprijini o tranziție climatică și energetică echitabilă și justă, în conformitate cu obiectivele în

⁶³ DE, DK, IE, EL, ES, IT, LU, MT, NL, AT, PT, SI.

⁶⁴ EL, LT, HU, MT, NL.

⁶⁵ CZ, RO.

⁶⁶ BG, DK, CY, NL.

⁶⁷ FI, SE.

materie de energie și climă și în vederea construirii unei baze industriale curate competitive, consolidând în același timp autonomia noastră strategică.

Statele membre sunt invitate să ia în considerare modul de utilizare a fondurilor publice disponibile (la nivel național și la nivelul UE) pentru a sprijini punerea în aplicare a PNEC. Printre acestea se numără fondurile pentru inovare și modernizare, precum și veniturile substanțiale care vor fi generate prin licitarea certificatelor EU ETS. Fondul pentru inovare s-a dovedit a fi un instrument fiabil prin care industriile UE să finanțeze proiecte de decarbonizare industrială și de producție de tehnologii curate. Statele membre sunt încurajate în special să utilizeze platforma de licitații ca serviciu pusă la dispoziție de Comisie pentru a intensifica sprijinul pentru proiectele selectate din Fondul pentru inovare. Statele membre ar trebui să ia în considerare modul optim de utilizare a **fondurilor politicii de coeziune** pentru a sprijini tranziția energetică și climatică și o veritabilă uniune energetică. Recenta propunere a Comisiei de modernizare a politicii de coeziune în contextul evaluării la jumătatea perioadei⁶⁸ prevede creșterea prefinanțării în 2026 și a cofinanțării (cu 30 % și, respectiv, până la 100 %) pentru a stimula investițiile în liniile de interconexiune și în sistemele de transport conexe. Propunerea extinde, de asemenea, domeniul de aplicare al sprijinului din partea Fondului european de dezvoltare regională (FEDR) și a Fondului pentru o tranziție justă (FTJ) la toate proiectele de decarbonizare cărora li s-a acordat marca STEP în cadrul Fondului pentru inovare.

Statele membre sunt încurajate să identifice mai bine nevoile de investiții și să elaboreze strategii mai cuprinzătoare pentru a atrage investițiile publice și private necesare pentru a sprijini punerea în aplicare a PNEC, inclusiv prin utilizarea, de exemplu, a centrelor naționale ale Coalitiei europene pentru finanțarea eficienței energetice. Acest lucru ar trebui să contribuie, de asemenea, la îmbunătățirea performanței cheltuielilor naționale și ale UE în contextul următorului CFM.

Comisia va recomanda statelor membre să adopte **sisteme fiscale** în sprijinul justificării economice a energiei curate care poate contribui la mobilizarea finanțării.

Pentru a pune în aplicare PNEC, statele membre pot utiliza **Instrumentul de sprijin tehnic**, care poate oferi expertiză personalizată pentru a pune în aplicare politici și măsuri și pentru a identifica și a mobiliza principalele surse de finanțare.

Competitivitate, cercetare și inovare

Europa are o istorie dovedită de reușite în ceea ce privește tehnologia și inovarea în domeniul energiei curate. Cu toate acestea, ea trebuie să îmbunătățească condițiile-cadru pentru introducerea efectivă pe piață a produselor inovatoare și pentru a le permite întreprinderilor să se extindă, cu o viziune pe termen lung care să ia în considerare aspecte precum dependențele. Acest lucru este esențial pentru ca întreprinderile din UE să poată profita de oportunitățile oferite de piața mondială a tehnologiilor curate esențiale produse în masă, care se preconizează că se va tripla până în 2035, ajungând la o valoare anuală de aproximativ 1,9 mii de miliarde EUR⁹.

Planurile finale arată că statele membre se concentrează mai mult pe sprijinirea competitivității industriei pe tot parcursul tranziției curate. Acestea enumeră strategiile și

⁶⁸ Propunere de Regulament al Parlamentului European și al Consiliului de modificare a Regulamentelor (UE) 2021/1058 și (UE) 2021/1056 în ceea ce privește măsuri specifice de abordare a provocărilor strategice în contextul evaluării intermediare [COM(2025) 123].

măsurile naționale de sprijinire a cercetării și inovării, dar majoritatea planurilor⁶⁹ încă nu au obiective de finanțare care să stabilească căi specifice pentru 2030, de exemplu în ceea ce privește cheltuielile publice pentru cercetare și dezvoltare dedicate programelor privind energia și clima. De asemenea, acestea nu reușesc să privească în perspectiva anului 2050 pentru a accelera dezvoltarea și producția de tehnologii energetice curate și pentru a promova tranziția către o economie „zero net”.

Majoritatea planurilor dau curs recomandărilor Comisiei care prezintă **măsuri clare de promovare a dezvoltării de proiecte „zero-net” și de tehnologii curate**, unele cu un accent deosebit pe industriile energointensive⁷⁰. Măsurile prezentate includ sprijin pentru investiții și acțiuni de accelerare a procesului de autorizare⁷¹ a proiectelor de infrastructură sau de tehnologie curată.

În ceea ce privește lanțurile de aprovizionare competitive și reziliente pentru tehnologiile energetice curate, cu unele excepții⁷², planurile nu reflectă cu adevărat măsuri specifice menite să contribuie la extinderea producției de tehnologii, echipamente și componente energetice curate și să asigure reziliența lanțurilor de aprovizionare ale statelor membre. Cu toate acestea, majoritatea statelor membre includ în planurile lor strategii și acțiuni privind economia circulară, necesare pentru a reduce dependențele și a asigura accesul la materii prime. Nivelul de detaliere a acestor măsuri este inegal, iar impactul lor real (economic, în ceea ce privește reducerea emisiilor) este rareori cuantificat.

Digitalizarea sistemului energetic joacă un rol esențial în multe planuri, **mai multe state membre planificând măsuri clare de consolidare a digitalizării infrastructurii de rețea**⁷³, iar altele⁷⁴ acordând prioritate digitalizării implementării tehnologiei solare în sectorul construcțiilor.

Majoritatea planurilor se axează, de asemenea, pe colaborarea în domeniul inovării⁷⁵. Statele membre participă la inițiative la nivelul UE, cum ar fi Planul strategic european pentru tehnologiile energetice (Planul SET), recent revizuit, pentru a stimula inovarea, pentru a-și alinia agendele de cercetare și pentru a face schimb de bune practici. În pofida unor provocări precum costurile ridicate ale inovării și barierele de reglementare și în efortul de a stimula progresele, statele membre mobilizează mecanisme de finanțare ale UE, cum ar fi Orizont Europa, Fondul pentru inovare și Mecanismul de redresare și reziliență, și, de asemenea, promovează parteneriatele public-privat. Programele UE completează finanțarea națională și regională.

În cele din urmă, dezvoltarea forței de muncă reprezintă o prioritate din ce în ce mai mare, deoarece tranziția către o economie „zero net” necesită noi competențe. Cu toate acestea, **numai câteva state membre**⁷⁶ **au prezentat în mod eficace obiective cu finanțare specifică**

⁶⁹ CZ, HU, MT, AT.

⁷⁰ BG, DK, EL, ES, CY, LT, AT, SE.

⁷¹ BG, DK, FR, CY, LU, NL.

⁷² EL, ES, FR, CY, LU, HU, AT, SE.

⁷³ EL, ES, FR, IT, LT, LU, HU, FI.

⁷⁴ LV, NL.

⁷⁵ CZ, IT, CY.

⁷⁶ DE, IT, LV, LT, NL, PT.

pentru a aborda lacunele în materie de competențe identificate în sectoare strategice, cum ar fi tehnologiile energetice curate.

Calea de urmat

Planurile finale pun un accent sporit pe inovare și competitivitate, pe dezvoltarea lanțurilor de aprovizionare și pe competențele necesare tranziției. Totuși, cu unele excepții, în planuri nu sunt incluse, adesea, obiective suficient de specifice și de realizabile în aceste domenii.

Prin punerea în aplicare a Pactului pentru o industrie curată, Comisia va lua măsuri suplimentare pentru a stimula competitivitatea tehnologiilor curate europene și a industriilor energointensive. Actul legislativ privind accelerarea decarbonizării industriale va introduce criterii de reziliență și durabilitate pentru a promova aprovizionarea europeană cu energie curată a sectoarelor energointensive și va elabora o etichetă voluntară privind intensitatea emisiilor de dioxid de carbon ale produselor industriale. De asemenea, acestea ar putea fi utilizate de statele membre pentru a concepe stimulente fiscale și alte scheme de sprijin în conformitate cu normele privind ajutoarele de stat. **Comisia** va evalua modalitățile de stimulare a competitivității **industriei eficiente energetice**, situată, în cea mai mare parte, în Europa, ceea ce înseamnă că UE are un avantaj competitiv clar.

De asemenea, **Comisia va colabora îndeaproape cu statele membre pentru a accelera conceperea de noi proiecte importante de interes european comun (PIEC)**, pentru a consolida eficiența instrumentului de sprijinire a decarbonizării industriale și a producției de tehnologii curate în UE.

Statele membre sunt încurajate să stimuleze cererea națională de produse curate și să diversifice aprovizionarea cu materii prime critice, în combinație cu măsuri privind economia circulară. Acest lucru va stimula inovarea și comercializarea producției de energie bazată pe tehnologii „zero net”, va contribui la decarbonizarea industriei, a transporturilor și a clădirilor, ne va reduce dependența și va încuraja înlocuirea materiilor prime fosile cu carbon durabil.

Statele membre ale UE ar trebui să utilizeze noile resurse digitale ale UE și produsele de date din Programul spațial al UE pentru a stimula energia din surse regenerabile, a îmbunătăți eficiența rețelei și a sprijini strategiile avansate de decarbonizare.

Statele membre ar trebui să simplifice în continuare procedura de autorizare atât pentru capacitățile de producție, cât și pentru construirea de proiecte și să mențină un calendar fiabil și detaliat al licitațiilor pentru proiectele privind energia curată, asigurând astfel reziliența, securitatea și durabilitatea mediului.

Statele membre ar trebui să ia în considerare modul optim de utilizare a finanțării relevante, cum ar fi Fondul social european Plus (FSE+) și FTJ, în contextul evaluării la jumătatea perioadei a fondurilor politicii de coeziune pentru a aborda lacunele în materie de competențe pentru tranziția climatică și energetică.

Comisia va pune în aplicare **Uniunea competențelor**⁷⁷ pentru a înzestra oamenii cu competențele necesare pentru a valorifica oportunitățile oferite de tranziția către o economie curată.

⁷⁷ COM(2025) 90.

Piața internă a energiei și interconectivitatea

O piață bine integrată este cel mai puternic instrument al UE pentru a furniza energie sigură, competitivă și la prețuri accesibile consumatorilor și industriei pe termen lung. O mai bună integrare a pieței este o condiție prealabilă esențială pentru construirea unei uniuni energetice solide și ne va ajuta să îndeplinim obiectivul Planului de acțiune pentru energie la prețuri accesibile în ceea ce privește reducerea costurilor energiei. Aceasta permite ca energia curată produsă să fie transportată fără probleme acolo unde este cea mai mare nevoie de ea și oferă semnalele de preț adecvate pentru a orienta investițiile în energia și tehnologiile verzi. Recentele crize energetice au demonstrat unde sunt necesare consolidarea în continuare a infrastructurii noastre și o integrare mai profundă a pieței energiei din UE, iar PNEC ajută statele membre să depună eforturi în vederea realizării acestei piețe a energiei mai integrate și mai funcționale.

Mai multe PNEC subliniază necesitatea de a **elimina barierele persistente de pe piață și de a promova egalitatea de șanse pentru noii intrați pe piață și diverse soluții de flexibilitate** pe piețele energiei. Majoritatea planurilor subliniază **importanța mecanismelor de flexibilitate și a răspunsului părții de consum** pentru pătrunderea rapidă a energiei din surse regenerabile, în timp ce mai multe state membre⁷⁸ promovează răspunsul părții de consum, stocarea energiei și dezvoltarea capacității rețelelor, însă doar câteva au stabilit obiective, planuri sau calendare clare pentru punerea lor în aplicare.

Investițiile în infrastructura rețelei de energie electrică și optimizarea unui sistem energetic european bine integrat sunt esențiale pentru o tranziție eficientă din punctul de vedere al costurilor către o energie curată de la nivelul transportului la nivelul distribuției. În timp ce state membre precum Luxemburg, Slovenia, Letonia și Ungaria depășesc deja cu mult obiectivul UE de 15 % în materie de interconectivitate pentru 2030, unele țări, cum ar fi Spania, Grecia, Italia și Franța, se află cu mult în urmă, ceea ce evidențiază o lacună persistentă în dezvoltarea conexiunilor transfrontaliere de către statele membre. Sunt necesare eforturi sporite pentru a asigura investiții suficiente în infrastructură la toate nivelurile de tensiune pentru a răspunde atât nevoilor naționale, cât și celor transfrontaliere. Agenția Uniunii Europene pentru Cooperarea Autorităților de Reglementare din Domeniul Energiei (ACER) constată că o capacitate transfrontalieră de 32 GW necesară până în 2030 rămâne neabordată⁷⁹.

Consumatorii se află adesea în centrul ambițiilor în materie de energie și climă, iar **majoritatea statelor membre iau măsuri pentru a dezvolta piețe cu amănuntul mai competitive** și pentru a crea noi oportunități pentru consumatori de a participa activ la piețele energiei în calitate de clienți activi, prin agregare sau comunități energetice. **Majoritatea statelor membre includ, de asemenea, stabilirea dinamică a prețurilor și introducerea contoarelor inteligente** pentru a promova implicarea consumatorilor în tranziția energetică.

⁷⁸ AT, ES, IT, HU, PT, FI, SE.

⁷⁹ Dezvoltarea infrastructurii de energie electrică pentru sprijinirea unui sistem energetic competitiv și sustenabil; ACER, decembrie 2024.

Deși abordează sărăcia energetică în PNEC-urile lor actualizate finale, majoritatea statelor membre fac acest lucru într-o măsură variabilă. Multe dintre ele descriu măsuri structurale sau de sprijin pentru venit, cu accent pe eficiența energetică, pe renovarea clădirilor și pe decarbonizare. Unele state membre adaptează măsurile pentru a sprijini grupurile cele mai vulnerabile. Cu toate acestea, doar câteva state membre⁸⁰ oferă definiții clare ale sărăciei energetice sau stabilesc obiective specifice de reducere. Transpunerea dispozițiilor referitoare la sărăcia energetică⁸¹ este în prezent doar parțial în curs. Asigurarea coerenței cu elaborarea planurilor sociale pentru climă în cadrul Fondului social pentru climă, instituit în colaborare cu EU ETS2, este esențială pentru realizarea de progrese eficace.

Calea de urmat

*Statele membre au introdus măsuri pentru a promova flexibilitatea, a stabili piețele și a facilita pătrunderea surselor regenerabile de energie în planurile lor finale, dar nivelul de detaliere variază. Planurile includ, în general, măsuri de capacitate a consumatorilor și de combatere a sărăciei energetice în proporții diferite. **Sunt necesare măsuri suplimentare pentru dezvoltarea conexiunilor transfrontaliere și pentru integrarea în continuare a piețelor.***

Planul de acțiune privind energia la prețuri accesibile al Comisiei include măsuri pe termen scurt de reducere a costurilor energiei, de finalizare a uniunii energetice, de atragere a investițiilor și de pregătire pentru potențialele crize energetice. O piață a energiei pe deplin integrată, bazată pe o rețea energetică integrată solidă, este extrem de importantă pentru a spori beneficiile pentru toți consumatorii europeni.

După cum s-a anunțat în acest plan, pentru a consolida sistemul energetic și a aprofunda integrarea pieței UE, Comisia intenționează să emită o **carte albă privind continuarea integrării pieței energiei electrice**, să înființeze un **grup operativ pentru uniunea energetică** și să lanseze un **dialog privind viitorul pieței**.

Pachetul privind rețeaua europeană va include măsuri legislative și nelegislative relevante, pentru a simplifica cadrul de politică privind rețelele transeuropene de energie, pentru a asigura planificarea transfrontalieră integrată, în special în ceea ce privește liniile de interconexiune, și pentru a raționaliza procedurile de autorizare. De asemenea, el se va concentra pe îmbunătățirea planificării rețelei de distribuție, pe stimularea digitalizării și a inovării, acordând prioritate nevoilor de aprovizionare pentru producție, bazându-se în același timp pe acțiunile din Planul de acțiune privind rețelele. A doua listă a Uniunii de proiecte de interes comun (PIC) și proiecte de interes reciproc (PIR) va fi adoptată în T4 2025 și se preconizează că va intra în vigoare în T1 2026.

Statele membre sunt încurajate să abordeze barierele existente pe piață care împiedică răspunsul părții de consum, furnizorii de stocare, de gestionare a congestiilor și de servicii auxiliare să participe pe piețele angro prin punerea în aplicare a normelor UE privind accesul

⁸⁰ Exemplul LT și RO.

⁸¹ Directiva (UE) 2023/1791 privind eficiența energetică (reformare) și Directiva (UE) 2024/1275 privind performanța energetică a clădirilor (reformare) includ dispoziții privind sărăcia energetică.

pe piață în aceste zone. De asemenea, ele sunt invitate să promoveze flexibilitatea pe piața cu amănuntul și să le ofere consumatorilor posibilitatea de a participa la piață.

Statele membre sunt, de asemenea, invitate să își dezvolte în continuare conexiunile transfrontaliere⁸², să își consolideze rețelele interne și să asigure investiții suficiente în infrastructură la toate nivelurile de tensiune, în vederea unei integrări depline a surselor regenerabile de energie în sistemul de energie electrică.

În cele din urmă, punerea în aplicare a Planului de acțiune privind energia la prețuri accesibile prin reducerea prețurilor la energie va ajuta gospodăriile și consumatorii afectați de sărăcia energetică ce se confruntă cu facturi mari la energie, precum și industriile care se confruntă cu costuri de producție ridicate. De asemenea, Comisia va aborda în continuare **sărăcia energetică prin pachetul de măsuri privind energia pentru cetățeni**, care va asigura o tranziție energetică echitabilă și favorabilă incluziunii, precum și prin sprijinul acordat statelor membre să transpună și să pună în aplicare dispozițiile și măsurile juridice legate de sărăcia energetică.

Cooperare regională

Cooperarea regională contribuie la o infrastructură transfrontalieră mai eficientă și la o utilizare mai competitivă a resurselor naturale comune ale UE, conducând la un sistem energetic european mai sigur și mai integrat. Prin urmare, este un fapt pozitiv ca mai multe state membre să furnizeze mai multe informații în planurile lor finale cu privire la utilizarea cooperării regionale pentru atingerea obiectivelor lor în materie de energie și climă, inclusiv prin implicarea lor în grupuri politice la nivel înalt⁸³.

În același timp, doar câteva state membre⁸⁴ explică modul în care intenționează să stabilească un cadru de cooperare privind proiectele comune cu unul sau mai multe state membre, în conformitate cu articolul 9 din Directiva (UE) 2018/2001⁸⁵, astfel cum a fost modificată.

Evaluarea este mai eterogenă în ceea ce privește acordurile de solidaritate în domeniul gazelor. Unele state membre⁸⁶ au furnizat cel puțin câteva informații noi, în comparație cu proiectele lor de planuri, cu privire la progresele, intențiile sau semnarea acordurilor de

⁸² Planul de acțiune privind energia la prețuri accesibile (acțiunea 2) subliniază rolul rețelilor și al liniilor de interconexiune ca factori favorizanți ai tranziției energetice și ai decarbonizării industriale și oferă patru exemple de proiecte emblematic ar trebui realizate, de la nivel regional până la nivelul UE, inclusiv o rețea offshore în mările nordice, consolidarea integrării statelor baltice cu Europa Centrală, creșterea nivelului de interconectare a Peninsulei Iberice cu Europa Centrală și necesitatea de a spori interconectivitatea dintre Europa de Sud-Est și Europa Centrală.

⁸³ Comisia Europeană a înființat patru grupuri la nivel înalt pentru a oferi îndrumare strategică și orientări de politică în materie de reglementare și dezvoltare a infrastructurii și pentru a monitoriza progresul proiectelor de interes comun în regiunile prioritare. Printre acestea se numără: Cooperarea în domeniul energiei în mările septentrionale (NSEC); Interconexiunile din Europa de Sud-Vest; Planul de interconectare a pieței energiei din zona baltică (BEMIP); Conectivitatea energetică în Europa Centrală și de Sud-Est (CESEC).

⁸⁴ DE, FR, SI.

⁸⁵ Directiva (UE) 2018/2001 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile.

⁸⁶ DK, IT, LU, NL, PT, SI.

solidaritate în domeniul gazelor cu țările vecine, în timp ce altele nu au furnizat astfel de informații.

Calea de urmat

Statele membre profită, în general, de forurile de cooperare regională instituite, deși în grade diferite. Puține state membre furnizează informații cu privire la acordurile specifice cu țările vecine, cum ar fi proiectele comune sau acordurile de solidaritate în domeniul gazelor naturale.

Noul grup operativ pentru uniunea energetică, prezentat de Comisie în Planul de acțiune pentru energie la prețuri accesibile, va contribui, printre altele, la îmbunătățirea transparenței, a coordonării și a integrării sistemelor, consolidând astfel planificarea politicilor și a rețelelor în întreaga UE.

Statele membre sunt încurajate să utilizeze la maximum forurile existente pentru cooperarea regională, în special grupurile la nivel înalt.

O UNIUNE EUROPEANĂ MAI AUTONOMĂ ȘI MAI SIGURĂ

Decarbonizarea, competitivitatea și creșterea economică a Europei sunt intrinsec legate de securitatea și de autonomia sa, criza energetică readucând în centrul atenției obiectivele privind reducerea consumului, diversificarea aprovizionării cu gaze fosile și pregătirea pentru potențiale crize energetice. UE a redus deja cererea de gaze cu 18 % din august 2022 până în noiembrie 2024⁸⁷. De asemenea, ea și-a diversificat aprovizionarea cu gaze, importurile de gaze din Rusia scăzând cu 70 % între 2021 și 2023 (de la 150 de miliarde de metri cubi la 43 de miliarde de metri cubi). Acest lucru subliniază necesitatea unor strategii naționale pe termen mediu pentru a finaliza eliminarea treptată a combustibililor fosili din Rusia și pentru a reduce dependența noastră de combustibilii fosili pe termen lung.

Ca urmare a crizei energetice din 2022/2023, **PNEC-urile finale extind strategiile naționale pentru a asigura securitatea energetică în sistemul energetic al UE aflat în schimbare rapidă**. Planurile finale răspund – deși în grade diferite – recomandărilor Comisiei care vizează obiectivele de securitate energetică și măsurile privind gazele, energia electrică, petrolul, energia nucleară și adaptarea la schimbările climatice. Mai multe state membre furnizează previziuni actualizate privind cererea de gaze, marea majoritate preconizând o scădere semnificativă în următoarele decenii. Numai Luxemburgul prezintă planuri concrete de încurajare a reducerii cererii de gaze până în 2030. În mod similar, puține state membre oferă detalii cu privire la eforturile lor suplimentare de diversificare și nu se acordă suficientă atenție măsurii în care infrastructura lor de gaze și, după caz, cea a noilor proiecte de exploatare este compatibilă cu obiectivele de decarbonizare.

Electrificarea, sursele regenerabile variabile de energie și eforturile de eliminare treptată a importurilor de combustibili fosili din Rusia subliniază importanța unui sistem de energie electrică mai rezilient. O etapă importantă în direcția creșterii rezilienței în ceea ce

⁸⁷ Comparativ cu perioada de referință, care este definită ca media ultimilor cinci ani pentru perioada august 2022-mai 2023 (astfel cum se prevede în regulamentul privind reducerea cererii). Prin urmare, pentru august-decembrie, aceasta se referă la perioada 2017-2021, dar pentru ianuarie-mai, la perioada 2018-2022.

privește energia electrică a fost sincronizarea Estoniei, Letoniei și Lituaniei cu Europa continentală în februarie 2025, fapt care a soluționat o potențială vulnerabilitate față de Rusia. Organizarea revizuită a pieței energiei electrice⁸⁸ impune statelor membre să își evalueze nevoile și obiectivele în ceea ce privește flexibilitatea în materie de combustibili nefosili, inclusiv contribuția specifică a stocării energiei și a răspunsului părții de consum. Comisia a adoptat, de asemenea, o recomandare privind principalele bariere de reglementare în calea stocării energiei în 2023⁸⁹.

Deși reprezintă o parte esențială a unui sistem energetic mai rezilient, puține state membre prevăd obiective specifice pentru stocarea energiei. Unele state membre oferă detalii suplimentare⁹⁰ cu privire la politicile de stocare și mai puține state membre furnizează informații cu privire la obiective⁹¹. Datele nu sunt suficiente pentru o imagine coerentă și comparabilă a implementării stocării în toate statele membre.

Deși importurile de petrol ale UE sunt mai diversificate decât anterior, în PNEC-urile finale există informații limitate cu privire la strategiile naționale de adaptare a infrastructurii petroliere la un sistem energetic decarbonizat. Petrolul rusesc reprezintă în prezent doar 3 % din importuri datorită sancțiunilor UE care au interzis importurile rusești de țiței pe mare începând din decembrie 2022 și importurile de produse obținute din prelucrarea țițeiului începând din februarie 2023. Deși mai multe state membre furnizează mai multe informații cu privire la perspectivele lor în materie de petrol, doar câteva state membre⁹² au evaluat în mod eficace adecvarea infrastructurii pentru combustibili fosili pe termen lung (inclusiv rafinării, conducte, stocuri), având în vedere scăderea preconizată a cererii și tranziția către alternative cu emisii mai scăzute de dioxid de carbon în următoarele decenii, pe calea către neutralitatea climatică a UE până în 2050.

În ceea ce privește **energia nucleară**, mai multe state membre au furnizat informații actualizate cu privire la programele lor, anunțând prelungirea duratei de funcționare a reactoarelor existente și construcții noi. Aceste programe iau în considerare energia nucleară pentru furnizarea de energie electrică curată și flexibilă și de căldură pentru uz rezidențial și industrial, inclusiv producția de hidrogen.

Pe termen mai lung, pe baza informațiilor furnizate în PNEC-urile finale, reactoarele nucleare la scară largă ar putea furniza până la 110 GWe de capacitate netă de producție de energie electrică în 2050, deși acest lucru implică un nivel considerabil de incertitudine în ceea ce privește prelungirea duratei de viață a reactoarelor existente, precum și pe baza planurilor pentru noi reactoare care nu au ajuns încă în etapa de decizie finală de investiții. Comisia va prezenta detalii suplimentare privind rezultatele agregate și analizele de sensibilitate, împreună cu nevoile de investiții aferente, în cadrul viitorului program nuclear cu caracter informativ (PINC), aflat în curs de pregătire în conformitate cu articolul 40 din Tratatul Euratom.

Lanțurile reziliente de aprovizionare cu energie nucleară sunt amenințate de prețurile scăzute din Rusia și de moștenirea istorică. Rusia furnizează produse și servicii clienților din UE pe

⁸⁸ Regulamentul 2024/174.

⁸⁹ Recomandarea Comisiei din 14 martie 2023 privind stocarea energiei – sprijinirea unui sistem energetic decarbonizat și sigur al UE 2023/C 103/01.

⁹⁰ BG, CZ, DK, DE, EL, IT, CY, LV, LU, HU, PT, SI, FI.

⁹¹ IE, LT, MT, RO.

⁹² IE, FR, NL, FI.

parcursul întregului ciclu al combustibilului nuclear, dar statele membre înregistrează progrese, astfel cum se prezintă în planurile lor finale. Cel mai semnificativ nivel de dependență se observă în cele cinci state membre⁹³ cu reactoare VVER de concepție rusească, care s-au bazat dintotdeauna pe combustibilul livrat de un furnizor rus. În ultimii ani, operatorii din aceste state membre au luat măsuri pentru a-și diversifica aprovizionarea cu combustibili și s-au înregistrat progrese semnificative în ceea ce privește încheierea de contracte de aprovizionare cu combustibili nucleari alternativi. În plus, industria europeană investește pentru a-și extinde capacitățile în ciclul combustibilului nuclear. Este important să se continue aceste eforturi în viitor și să se accelereze diversificarea în conformitate cu Foaia de parcurs pentru încetarea importurilor de energie din Rusia⁹⁴.

Atât frecvența, cât și importanța amenințărilor la adresa securității fizice și a securității cibernetice a infrastructurii cresc, prezentând riscuri tot mai mari pentru autonomia, securitatea și competitivitatea Europei. Amenințările hibride, inclusiv sabotajul și atacurile cibernetice, reprezintă un risc din ce în ce mai mare pentru funcționarea infrastructurii critice a Europei

Impactul fizic al schimbărilor climatice prezintă, de asemenea, un risc major de impact perturbator și cronic asupra sistemelor esențiale și acționează ca un catalizator care face ca alte riscuri să devină mai periculoase. Evaluarea europeană a riscurilor climatice din 2024 și raportul Niinistö sugerează că aceste efecte asupra sectorului energetic sunt subestimate. Efectul secetei asupra aprovizionării cu energie a fost evident în vara anului 2022, când producția și distribuția de energie au fost afectate de deficitul de apă și de temperaturile ridicate. Statele membre au început să ia măsuri pentru a pune în aplicare legislația pentru a asigura securitatea, atât fizică, cât și digitală, a infrastructurii energetice în UE, chiar dacă progresele în ceea ce privește abordarea rezilienței la schimbările climatice și adaptarea la acestea în cadrul sistemului energetic sunt inegale între diferitele PNEC⁹⁵.

Calea de urmat

Securitatea energetică este consolidată prin reducerea consumului de gaze fosile și diversificarea aprovizionării cu energie, dar PNEC-urile finale nu abordează în mod suficient necesitățile legate de o planificare mai rezilientă a infrastructurii, în special pentru a o adapta la scăderea consumului de petrol, la creșterea electrificării bazate pe surse regenerabile variabile de energie și la evoluția rapidă a unor amenințări precum schimbările climatice.

Planul de acțiune al Comisiei privind energia la prețuri accesibile conține măsuri care pot reduce utilizarea combustibililor fosili în general, de exemplu prin promovarea producției și a consumului de energie electrică competitivă din surse regenerabile. Acesta este, de asemenea, obiectivul viitorului **Plan de acțiune privind electrificarea**, care urmează să fie publicat în T1 2026.

În prima parte a anului 2026, **Comisia va prezenta o propunere legislativă de revizuire a actualului cadru de reglementare al UE în materie de securitate energetică**. Revizuirea va integra învățămintele desprinse din criza energetică și va actualiza cadrul de securitate,

⁹³ BG, CZ, HU, SK, FI.

⁹⁴ COM(2025) 440 final din 6.5.2025.

⁹⁵ Directiva (UE) 2022/2555 privind măsuri pentru un nivel comun ridicat de securitate cibernetică în Uniune, în ceea ce privește energia electrică, încălzirea și răcirea centralizată, petrolul, gazele și hidrogenul și Directiva (UE) 2022/2557 privind reziliența entităților critice, care acoperă sectorul energetic.

acordând atenție riscurilor emergente, inclusiv amenințărilor hibride, cum ar fi atacurile cibernetice și riscurile climatice, asigurând în același timp securitatea și reziliența infrastructurii, precum și oportunitățile legate de un sistem energetic din ce în ce mai decarbonizat.

Statele membre sunt îndemnate să reducă în continuare dependența de combustibili fosili, să diversifice aprovizionarea cu energie și să dezvolte soluții energetice curate pe plan intern. Având în vedere dependența sporită de sursele regenerabile de energie, statele membre sunt încurajate să investească într-un sistem energetic optimizat atât la nivel de transport, cât și la nivel de distribuție. Consolidarea securității necesită investiții în soluții de flexibilitate, cum ar fi stocarea și răspunsul părții de consum, pentru a adapta infrastructura la descentralizare și decarbonizare. Aceasta necesită, de asemenea, promovarea unei infrastructuri energetice mai reziliente în vederea pregătirii pentru accelerarea riscurilor climatice și a altor riscuri.

TRANZIȚIA JUSTĂ ȘI IMPLICAREA TUTUROR ACTORILOR

Implicarea tuturor actorilor este esențială pentru o tranziție justă către o economie neutră din punct de vedere climatic. Aceasta înseamnă abordarea impactului social și economic al tranziției prin concentrarea asupra regiunilor, industriilor și lucrătorilor care se confruntă cu cele mai mari provocări.

Majoritatea statelor membre își explică angajamentele privind eliminarea treptată a combustibililor fosili solizi în PNEC-urile finale. Cu toate acestea, în unele cazuri, termenele de eliminare treptată a combustibililor fosili prevăzute în planuri nu sunt pe deplin aliniate la planurile teritoriale pentru o tranziție justă (PTTJ)⁹⁶.

Majoritatea planurilor discută impactul tranziției către neutralitatea climatică asupra ocupării forței de muncă și a competențelor. Cu toate acestea, profunzimea analizei impactului social și asupra ocupării forței de muncă al tranziției climatice și energetice variază semnificativ, în special în ceea ce privește populațiile și regiunile vulnerabile. În plus, adesea, planurile nu prezintă măsuri de atenuare sau de abordare a acestor impacturi. Deși planurile reflectă, în general, modul în care Fondul pentru o tranziție justă (FTJ) sprijină statele membre, acestea oferă puține informații suplimentare cu privire la celelalte resurse menite să sprijine o tranziție justă.

În ceea ce privește sectorul construcțiilor și cel al transportului rutier, puține planuri includ informații care pot fi utilizate ca analiză subiacentă pentru elaborarea planurilor sociale pentru climă⁹⁷. Statele membre vor trebui să depună eforturi suplimentare pentru a estima impactul ETS2, pentru a identifica grupurile vulnerabile și pentru a evalua modul în care cadrul de politică identificat în PNEC va contribui la elaborarea planurilor sociale pentru climă, care trebuie prezentate până la 30 iunie 2025.

Consultare publică

Pentru tranziția către o societate cu emisii reduse de dioxid de carbon și cu un sistem energetic mai curat și mai sigur este necesară participarea tuturor actorilor în timp util, în mod transparent și eficace. Punerea în aplicare a politicilor energetice și climatice ar trebui

⁹⁶ BG, EL, IT, CY, LV, HU, RO.

⁹⁷ Regulamentul (UE) 2023/955 al Parlamentului European și al Consiliului din 10 mai 2023 de instituire a Fondului social pentru climă și de modificare a Regulamentului (UE) 2021/1060.

să implice nu numai statele membre, ci și regiunile, autoritățile locale, părțile interesate și cetățenii.

Majoritatea statelor membre explică mai detaliat decât în proiectele lor de PNEC modul în care procesele de consultare au permis publicului să participe la elaborarea PNEC-urilor actualizate finale⁹⁸. Multe state membre au utilizat o combinație de instrumente online și forumuri specifice pentru consultări publice. Unele state membre au asigurat o abordare favorabilă incluziunii, care a implicat toți cetățenii⁹⁹. Cu toate acestea, în mai multe cazuri, consultarea cu privire la PNEC-urile finale a început relativ aproape de data transmiterii¹⁰⁰ sau chiar după această dată¹⁰¹. Un interval de timp mai lung ar fi permis consultări publice mai bune, având în vedere durata planurilor și modificările ample dintre proiectele de PNEC și PNEC-urile finale.

În unele cazuri, procesele de consultare nu erau specifice planurilor în sine, ci se refereau mai degrabă la politicile și măsurile subiacente¹⁰² sau se bazau pe o versiune prescurtată a planului sau pe un chestionar¹⁰³. Unele PNEC-uri finale¹⁰⁴ nu oferă un rezumat al opiniilor exprimate de diferiții participanți și numai unele state membre¹⁰⁵ includ o imagine de ansamblu a modului în care rezultatul consultărilor a fost luat în considerare și abordat în PNEC-ul final.

Calea de urmat

Planurile finale au pus un accent mai mare pe tranziția justă și pe eliminarea treptată a combustibililor fosili solizi. În plus, majoritatea planurilor oferă o imagine de ansamblu mai clară a consultării publice. Procesele de participare ar fi putut fi mai favorabile incluziunii și mai eficiente, oferind mai multe informații și un termen de consultare mai lung.

Comisia va colabora în continuare cu statele membre pentru a asigura participarea eficace și în timp util a publicului, susținută de suficiente informații, în conformitate cu Convenția de la Aarhus. În punerea în aplicare a planurilor lor, statele membre sunt invitate să desfășoare în continuare procese participative de consultare publică.

Comisia va colabora în continuare cu statele membre pentru a se asigura că politicile pentru o tranziție justă sunt puse în aplicare în mod eficace. În acest context, **Comisia va evalua punerea în aplicare de către statele membre a Recomandării Consiliului privind asigurarea unei tranziții echitabile către neutralitatea climatică** (adoptată în 2022) și va publica rezultatele în a doua jumătate a anului 2025.

Comisia va acorda o atenție deosebită angajamentelor statelor membre de a elimina treptat cărbunele, turba și sisturile bituminoase și le va sprijini în analizarea și atenuarea impactului social și asupra ocupării forței de muncă în regiunile afectate. Fondul pentru o tranziție justă continuă să ofere un sprijin puternic în acest sens, ajutând regiunile să își diversifice și să își reconvertească activitățile economice. De asemenea, Comisia încurajează statele membre să alinieze strategiile naționale și regionale pentru o tranziție justă, în special în ceea ce privește PTTJ-urile¹⁰⁶.

⁹⁸ MT, AT, RO au furnizat foarte puține informații.

⁹⁹ ES, NL, PT.

¹⁰⁰ DK, IT, CY, FI.

¹⁰¹ DE, IE, EL.

¹⁰² FR, DK, DE, IE, MT, FI, SE.

¹⁰³ CZ, EL, HU, MT.

¹⁰⁴ DE, LU, HU, AT, RO.

¹⁰⁵ DK, IE, ES, NL, PT, FI, SE.

¹⁰⁶ Regulamentul (UE) 2021/1056.

Comisia încurajează statele membre să pună rapid în aplicare planurile de redresare și reziliență, care joacă un rol esențial în atingerea obiectivelor în materie de climă și energie pentru 2030.

Inițiativa pentru regiunile carbonifere aflate în tranziție va continua să ofere sprijin tehnic celor mai afectate comunități din întreaga UE. Aceasta le va ajuta să își înțeleagă potențialul de decarbonizare, industrial și competitiv și să se bazeze pe cunoștințe comune privind căile de tranziție către dezvoltarea acestui potențial, pentru a se asigura că nu sunt lăsate în urmă comunitățile cele mai afectate.

Platforma pentru o tranziție justă va ajuta în continuare toate părțile interesate implicate în punerea în aplicare a FTJ prin furnizarea de orientări, informații și cunoștințe pentru a sprijini o tranziție justă către o economie neutră din punct de vedere climatic.

Statele membre sunt încurajate să mențină și să îmbunătățească procesele de dialog la toate nivelurile societății pentru a asigura punerea în aplicare eficace și pentru a maximiza impactul politicilor și al măsurilor semnificative și eficiente din punctul de vedere al costurilor, care vizează atingerea obiectivelor noastre pentru 2030 și neutralitatea climatică.

Statele membre sunt încurajate să elaboreze planuri sociale pentru climă relevante, eficace, eficiente și coerente pentru a asigura o tranziție echitabilă din punct de vedere social către neutralitatea climatică prin abordarea impactului ETS2 asupra grupurilor vulnerabile. Comisia va continua să colaboreze îndeaproape cu statele membre pentru a sprijini finalizarea și punerea în aplicare a acestor planuri.

CONCLUZII ȘI ETAPELE URMĂTOARE

Îndeplinirea obiectivelor politicii UE în domeniul energiei și al climei pentru 2030 este esențială pentru competitivitatea, securitatea și decarbonizarea UE. Punerea deplină în aplicare a cadrului de politică pentru 2030 este esențială dacă dorim să realizăm o veritabilă uniune energetică, să pregătim terenul pentru investițiile necesare pentru 2030 și 2040 și să realizăm neutralitatea climatică până în 2050. În ultimii ani, statele membre și-au accelerat tranziția energetică și climatică cu sprijinul bugetului UE, care se preconizează că va depăși obiectivul de 30 % privind cheltuielile pentru integrarea aspectelor legate de climă¹⁰⁷. Prin PNEC-urile finale, statele membre și-au consolidat agendele de politici și de investiții pentru 2030 și, în prezent, toate eforturile ar trebui să se îndrepte către o punere în aplicare solidă pentru a se asigura că Europa beneficiază pe deplin de pe urma tranziției.

PNEC-urile orientează investițiile atât de necesare pentru tranziția climatică și energetică, contribuind la mobilizarea cheltuielilor private și publice. Acestea sunt esențiale pentru identificarea reformelor și a investițiilor în cadrul unor instrumente precum Mecanismul de redresare și reziliență și fondurile politicii de coeziune. În completarea semestrului european, aceste planuri sunt instrumente-cheie pentru stabilirea priorităților naționale în vederea îndeplinirii obiectivelor comune ale UE în materie de energie și climă în cadrul bugetelor actuale și viitoare ale UE. Ele contribuie la identificarea sinergiilor cu alte priorități sectoriale, cum ar fi mediul. Unele politici, măsuri și investiții identificate în PNEC-uri au servit, de asemenea, drept contribuție la planurile structurale bugetare pe termen mediu în temeiul cadrului revizuit de guvernanță economică al UE. În planificarea modului de sprijinire

¹⁰⁷

https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/eu-budget/performance-and-reporting/horizontal-priorities/green-budgeting/climate-mainstreaming_en

a investițiilor necesare pentru atingerea obiectivului ambițios al tranziției curate, va fi esențial să se evalueze cu atenție eforturile de finanțare și de reducere a riscurilor necesare pentru mobilizarea investițiilor publice și private.

Statele membre și-au demonstrat angajamentul continuu prin intermediul unor planuri finale îmbunătățite substanțial. Cu toate acestea, sunt necesare în continuare acțiuni suplimentare pentru a elimina lacunele rămase și pentru a pune pe deplin în aplicare cadrul obligatoriu din punct de vedere juridic pentru 2030. În documentul de lucru însoțitor al serviciilor sale, Comisia a evaluat în mod individual PNEC-urile finale și a identificat domenii specifice pentru acțiuni suplimentare la nivelul statelor membre pentru a facilita punerea în aplicare și, acolo unde este cazul, pentru a spori nivelul de ambiție necesar.

Statele membre au responsabilitatea colectivă de a atinge obiectivele obligatorii ale UE în materie de energie și climă pentru 2030. Comisia lansează un set de acțiuni operaționale pentru a explora alternative în materie de eliminare a decalajului față de obiective și pentru a sprijini și monitoriza punerea în aplicare a planurilor finale. Comisia va evalua dacă sunt necesare măsuri suplimentare pentru a asigura atingerea obiectivelor colective, în special în ceea ce privește energia din surse regenerabile și eficiența energetică.

De asemenea, Comisia va continua să sprijine eforturile naționale de punere în aplicare și să îmbunătățească nivelul cooperării regionale, inclusiv prin dialoguri privind punerea în aplicare cu statele membre și cu părțile interesate relevante. Comisia încurajează statele membre să discute periodic progresele înregistrate și politicile cu toate părțile interesate, în special pentru a identifica și a remedia blocajele legate de punerea în aplicare. Rapoartele intermediare bienale privind PNEC-urile sunt instrumente importante de evaluare, menite să promoveze transparența, previzibilitatea și responsabilitatea de a îndeplini în mod colectiv obiectivele.

PNEC-urile ca instrument de guvernare vor fi revizuite pentru perioada de după 2030, ca parte a viitoarei revizuii a Regulamentului privind guvernarea uniunii energetice și a acțiunilor climatice. Pe baza învățămintelor desprinse din evaluarea și punerea în aplicare a regulamentului, noul cadru va integra prioritățile Pactului pentru o industrie curată și ale Busolei pentru competitivitate în scopul atingerii obiectivului pentru 2040 al unei economii prospere și autonome pe calea către neutralitatea climatică și al promovării unei mai bune reziliențe și pregătiri împotriva riscurilor climatice. Comisia va urmări să simplifice și să reorienteze PNEC-urile pentru a le transforma în planuri reale de investiții care să ofere previzibilitate pe termen lung investitorilor și să ofere părților interesate un cadru transparent de cooperare.